

**PROLETARCI VSEH
DEŽEL, ZDRUŽITE SE!**

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

IV 78955

LJUBLJANA, 30. APRIL, 1. IN 2. MAJA 1962 • LETO IV. • ŠTEV. 118 • CENA 20 DIN

DELO JE IZŠLO OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI LJUDSKE PRAVICE, KI JO JE 8. OKTOBRA 1984 USTANOVLILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN SLOVENSKEGA POROČEVALCA, KI GA JE LETA 1943 USTANOVLILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JANEZ VIPOTNIK
ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

PRVA IZDAJA

Rudarji odlagajo krampe in svetilke, delavci v tovarnah ustavljajo in čistijo stroje, zidarji krasijo še neometana pročelja z zastavami in mlaji, načrtovalci zlagajo šestila in računalna. Vsi delovni ljudje zapuščajo svoja dnevna opravila, da bi proslavili svoj praznik. Da bi proslavili Prvi maj, praznik dela. Veselje je znamenje tega dneva, radostna zavest o vsem, kar je bilo narejeno in doseženo, iskreno zadoščenje nad sadovi, ki sta jih obrodila skupno prizadevanje in trud. Sproščen utrip se oglašja v prsih milijonov, njegov odmev se razlega daleč preko meja, pa se spet vrača, okrepljen s srčno voljo in vero delavcev vsega sveta. Značilna za ta praznični dan pa je tudi slovesna in zbrana misel, ki išče naprej, ko je stopinja na strmi poti iz preteklosti v prihodnost za trenutek postala.

Ko se ta čas razgledujemo po obsijani deželi, vidimo jasneje kot kdaj koli, kako krepko in trdno smo zastavili temelje naše socialistične stvarnosti. Vidimo in občudujemo ustvarjalno moč našega delovnega človeka, vidimo pa tudi, kaj vse še manjka na podobi lepe in srečne domačije, ki smo jo sanjali in napovedali. In že se nas ob tej prikazni polasča nemir — toda to ni mrka volja, ki bi nam skalila prvomajsko radost, to je nezadovoljstvo posebne vrste. To je želja, da bi čimprej znova poprijeli za delo in da bi vse, česar se lotevamo, naredili še drugače in še boljše. Vse, česar je premalo in česar je preveč, vse, kar je narobe v našem življenju, hočemo izravnati. Z vnemo in znanjem, z odtehtano pravičnostjo pri delu in delitvi, z odkritim iskanjem v samem sebi ter v iskrenem dogovoru z bližnjimi in daljnimi delovnimi tovariši bomo kot preudarni in odločni lastni gospodarji nadaljevali — ne tam, kjer smo končali včeraj, temveč tam, do koder nas je pripeljalo naše današnje spoznanje. Ne smemo in ne moremo popuščati, nemogoče je, da bi se naveličali: saj gre za človeka in samo zanj. Velika ideja socializma, ki jo venomer snujemo in hkrati uresničujemo, ki dobiva ta čas edinstven izraz tudi v novi jugoslovanski ustavi, prinaša skupnosti in posamezniku svobodo, kakršne še ni bilo. Kajti ta svoboda temelji na svobodnem delu, se pravi na zavzetem, premišljenem, ustvarjalnem delu. S takšnimi mislimi in čustvi, s takšno praznično voljo se veže prvomajsko voščilo rudarjem v globokih jamah, delavcem po tovarnah, zidarjem na visokih odrih, načrtovalcem, sklonjenim nad potezami in številkami, ki pomenijo jutrišnji dan. In ker ga s takšnimi mislimi in čustvi in takšno voljo drug drugemu izrekajo vsi delovni ljudje, ki so hkrati suvereni upravljavci svojega imetja in svoje usode, je to voščilo tako zgovorno in zveneče, tako zanesljivo:

srečno!

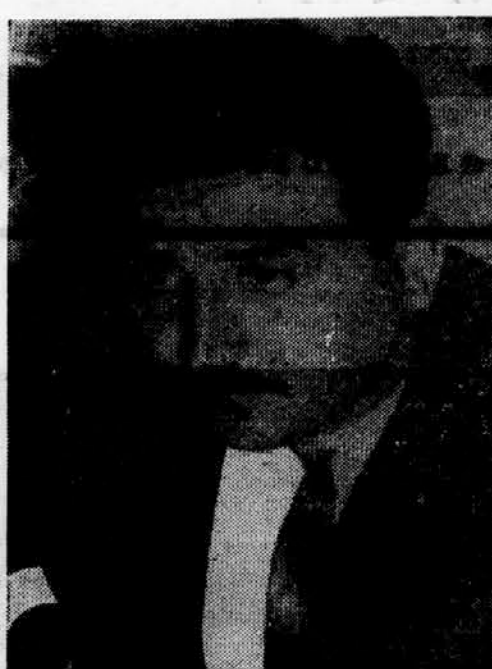
DRAGO CUKERIC,
»Ujlanik«, Pula

MOMIR ORASANIĆ,
»Energoinvest«, Sarajevo

ROMAN KIKIĆ, »Impol«,
Slovenska Bistrica

AKSEMTIJE ANTEVISKI,
»Treska«, Skopje

DJORDJE JABLAN,
»Oboda«, Cetinje

DAMIJAN JANIČEVIĆ,
Tovarna kablov, Svetozarevo

Prvomajski pogovor o ljudeh in njihovem delu

Šest ljudi v imenu 15.000 tovarišev

Praznik dela in delovnih ljudi je različen v času in kraju. Poin upov in želja je tam, kjer delovni človek in delo nista svobodna, in najbrž ni nikjer lepši kot tam, kjer je delovni človek gospodar dela in sebe.

Pred praznikom dela smo povabili na razgovor o našem delovnem človeku, proizvajalcu in upravljalcu, predsednike delavskih svetov iz šestih podjetij, iz vsake republike po enega. V pogovoru smo se znašli z Momir Orasanićem, predsednikom centralnega delavskega sveta v »Energoinvestu«, Sarajevo; z Dragom Cukericem, sekretarjem tovarniškega komiteja ZK v ladjedelnici »Ujlanik«, Pula; z Romanom Kikićem, predsednikom centralnega delavskega sveta v »Impolu«, Slovenska Bistrica; z Aksemtijem Anteviskim, predsednikom centralnega delavskega sveta iz lesnoindustrijskega podjetja »Treska«, Skopje, in z Damijanom Janičevićem,

predsednikom centralnega delavskega sveta tovarne kablov »Moša Pišade«, Svetozarevo. Z Djordjem Jablanom, predsednikom upravnega odbora podjetja »Oboda« v Cetinju, smo se pogovorili po pošti.

In da ne bi načelno govorili o pravicah, delu in človeku, je vsak povedal, kako uveljavlja s tovariši pravice, torej kako upravlja, in kako s tovariši izpolnjuje dolžnosti, ki izvirajo iz pravic, se pravi, kako gospodari. V ospredju pa so bila seveda vprašanja, ki so zdaj najbolj pereča, o proizvodnji v letošnjih prvih mesecih in o izvozu, o prizadevanjih za čimlepšo perspektivo teh podjetij in ljudi, ki delajo v njih.

Pogovarjali smo se dolge ure. To, kar smo zapisali, je le droben del tistega, kar so tovariši povedali, in ne moremo razkriti občutja, ko so delavci, suvereno razpravljali o najbolj zapletenih gospodarskih problemih.

precej blaga nismo odposlali. Delno smo čakali tudi na kompletiranje pošiljk za izvoz, nekaj pa nam je pri odpremi za domače tržišče nagajala zima.

Imamo približno 1200 zaposlenih, po letošnjem planu bo naša proizvodnja vredna okrog dve milijardi dinarjev. V prvem tromesečju smo dosegli planiranih 400 milijonov. Do dveh milijard nam bo pomagala manjša rekonstrukcija, dokončana v drugem polletju.

Lesna industrija je pač taka, da je vezana na letni čas. Letošnja zima nam je povzročila precej preglavic v preskrbi s surovinami. So pa še druge težave. V lesni industriji je huda konkurenca. Povečujejo jo še nekatere tovarne, ki so se preusmerile od izvoza na domače tržišče. Naj omenim lesni kombinat v Zrenjaninu, ki je izvažal v Anglijo večino svoje proizvodnje, zdaj pa je vrgeł blago na domači trg. Tak je tudi kombinat v Slovenski Bistrici in še drugi, tako da je konkurenca vse hujša. Imamo svojo trgovsko omrežje 30 poslovalnic po vseh republikah razen v Sloveniji. Prizadevali si bomo, da bi odprli poslovalnico tudi tu.

Dobro, da sem v študijskih letih slabo živel, je za seboj povedal Aksemtije. Oče Spaso je imel branjarijo in vse štiri otroke je hotel spraviti k dobremu in poštenemu kruhu. Tako sem moral hitro diplomirati.

Tudi dvaintridesetletnemu Srbinu, kakor so ga po domače klicali sogovorniki, Damijanu Janičeviću, predsedniku centralnega delavskega sveta v 3650-članski kolektivi tovarne kablov v Svetozarevu, ni bilo lahko priti do kvalifikacije. Potem ko je pustil uk v trgovini, se je zaposlil pri kablarni. Delal je in se šolal v večerni šoli. Velicavno, res brez pretiravanja, je bilo poslušati delavca Damijana, ko je govoril o problemih našega gospodarstva.

Stejem za svojo dolžnost, da vas seznanim s položajem, v kakršnem se je znašlo naše podjetje lani. Podatkov za letošnje

lani naše podjetje pred hudo preizkušnjo. Lanski plan smo sestavili po cenah in instrumentih iz leta 1960. Zaradi novega tečaja dolarja pri izvozu — lani smo izvozili za 17 milijard dinarjev — se je znašlo podjetje v stiski kljub olajšavam, ki so jih dajali nekateri instrumenti. Cene naših izdelkov na domačem tržišču smo znižali za 16 %. Oboje, znižanje cen in nižji tečaj dolarja, je povzročilo, da se je dohodek zmanjšal za 6 milijard dinarjev. Res sta se pocenila tudi baker in svinec, naši surovini; to je zneslo pri nas 2,5 milijarde dinarjev, ostalo pa je nepokritih 3,5 milijarde dinarjev. Plan smo znižali med letom od 45 na 40 milijard, uresničili pa smo ga z 41 milijardami, čeprav nam je zadnje čase manjkalo bakra in nismo delali z vsemi zmogljivostmi.

Prebrodili smo torej vse težave, ker smo imeli dovolj sredstev v skladih, vendar proizvodnja le ni bila tolikšna, kot smo jo bili predvideli. Približno tak je bil položaj tudi letošnje prve mesce; zdaj delamo že z vsemi zmogljivostmi.

Tovarno »Oboda« v Cetinju poznamo po hladilniških znamke »Obodina«. Ne proizvajajo pa samo hladilnikov, marveč še fluorescentne armature in električne sklopke. Zaposlenih je okoli 900 ljudi. Lanski bruto proizvod je znašal poltretjo milijardo dinarjev.

Iz tega kolektiva nam je pisal Djordje Jablan, predsednik upravnega odbora podjetja. Pomanjkanje deviz za nakup reprodukcijskega materiala je prizadelo tudi naše podjetje. Trimesečnega plana zato nismo mogli uresničiti. Niti nismo mogli izvoziti toliko, kolikor bi morali. Zdaš smo si priskrbeli del teh sredstev. Kaže, da bomo dosegli letni plan. Morda je vredno pripomniti, da

Pogovarjali smo se s šestimi predstavniki kolektivov, iz vsake republike z enim. Pripovedovali so o šestih delovnih kolektivih, ki štejejo skupaj 15.000 ljudi in ustvarjajo letno 86 milijard bruto proizvoda

je odšlo iz podjetja čez sto ljudi, pa se to v proizvodnji ni poznalo. Tudi odhod teh 150 delavcev proizvodnji ne bi škodil. Razlog je en sam: Na cetinjskem krasu je zato zrasla tovarna, ker brez nje ni bilo mogoče živeti. Zaposlovali smo vse, ki so hoteli delati. Zdaš nimajo kam, če bi jih odpustili. Zato razmišljamo, da bi odprli nov obrat.

Zvedeli smo tudi izredno pomembno stvar, to, kako imajo podjetja organizirano znanstveno raziskovalno delo, ali znanstveno proučujejo tehnologijo in ekonomiko proizvodnje. Momir Orasanić iz »Energoinvesta« je povedal, da imajo razen inštitutov in projekcijskih birojev še ekonomski center, vendar delujejo te institucije še premalo časa, da bi mogli govoriti o očitnih rezultatih. V »Ujlaniku« so pred nedavnimi ustanovili oddelke za napredek proizvodnje. Damijan Janičević pa je povedal tole:

Ker se naša tovarna kablov srečuje na svetovnem tržišču z močnimi tuji firmami, smo ustanovili poleg biroja za razvoj tudi službo za tehnično izpopolnjevanje proizvodnje. Razvojni sektor smo ustanovili lani. V njem pripravljajo dela za tehnološki skupini, ki se ukvarjata z razvojem tehnologije termoplastičnih snovi in izolirne gume ter z razvojem predelave barvnih kovin. Obe skupini sta že prerasli v samostojni službi in se razvijata v samostojna inštituta. Imamo tudi sektor za razvoj organizacije in ekonomike. Moram vam povedati, da imamo zaposlenih čez 20 ekonomistov.

Damijan Janičević, ki je stresal iz rokava pred-

vanje o gospodarskem sistemu in vsakršne sistemske o svojem podjetju, je s tem napeljal pogovor na kade in skrb zanje.

Razen dvajsetih ekonomistov je v tovarni kablov zaposlenih 48 inženirjev in 180 tehnikov. Imajo poseben center za usposabljanje kadrov, ki je prerasel v pravi inštitut. Tudi izobražujejo v treh izmenah, tako kot delajo. Na fakultetah imajo okoli 90 izrednih študentov. Lani so dali za kadre 96 milijonov dinarjev.

Energoinvest izobražuje kadre, ki jih potrebuje, v svojem šolskem centru. V njem nameravajo izobraževati delavce do stopnje obratnih inženirjev. Po številu visokokvalificiranih kadrov je to podjetje eno prvih v državi.

V ladjedelnici »Ujlanik« imajo zdaj 40 inženirjev, potrebovali pa bi jih še enkrat toliko. Od spoznanja, da je skrb za kadre izredno pomembna, so prešli k dejanjem: na fakultetah in tehniških šolah imajo 317 štipendistov.

»Impol« usposablja delavce v posebnih tečajih. Zboljšanje kadrovskega položaja pa si obeta od 54 ljudi, ki jim daje štipendije.

Od kadrov je namreč odvisna perspektiva podjetij...

Perspektive si ne zamisljajo v obliki pobožnih želja, pravijo, sestavili so podrobnejše programe bližnjega in prihodnjega razvoja.

O perspektivnem programu svojega podjetja je dejal elegantni Momir Orasanić, delavec, ki se rad smeji in se raje hodi na lov:

Dolgoročni program razvoja jugoslovanske elektro-

industrije predvideva, da bo proizvodnja leta 1971 3,7-krat večja kot leta 1958. Po programu našega podjetja bo naša proizvodnja že leta 1965 4,4-krat večja kot leta 1960, ne 1958! Tujega posojila smo najeli za 15 milijard dinarjev, ki jih moramo vrniti v sedmih letih. Iz lastnih sredstev pa bomo investirali 3 milijarde dinarjev. Po tem programu bo znašal naš bruto proizvod leta 1965 okrog 40 milijard dinarjev.

Drago Cukeric je skromno pripomnil, da bodo v »Ujlaniku« s izkoriščanjem prostih zmogljivosti ter z razširjenostjo proizvodnje povečali sedanji bruto proizvod 20 milijard na 53 do 54 milijard leta 1965.

Tole pa je drobec tega, kar je povedal Damijan Janičević iz kablarnice:

Zgradili bomo novo ladjedelnico in nov obrat za predelavo termoplastičnih snovi za kable. Stal bo kakih 20 km od tovarne v pasivnem kraju. Posebej pomagamo drugim podjetjem, takim, katerih proizvodnja je potrebna za nas. Tako pomagamo pri rekonstrukciji tovarne »Miljo« v Zalkici v Krusevcu, kjer bodo proizvajali polietilen; tega zdaj uvažamo. Dogovarjamo se s tovarno dušika v Pančevu, s tovarno papirja v Cupriji in z drugimi. Vrh tega moramo zamenjati precej strojev, ki so — čeprav je bila tovarna dograjena leta 1952 — že moralno zastareli... To se pravi, da so mnogi naši stroji, čeprav v resnici še neizrabljeni, ob novih strojih po svetu že zastareli. Moramo jih zamenjati, ako hočemo vzdržati konkurenco. Po rekonstrukciji se bo bruto proizvod naše tovarne leta 1965 povzpela na 65 milijard dinarjev.

DELAVSKI SVET JE SKLENIL... Stavek, ki smo ga slišali šestkrat v našem razgovoru s predstavniki delavskega samoupravljanja šestih podjetij iz vseh republik. — Z zasedanja centralnega delavskega sveta podjetja »Energoinvest« v Sarajevu.

Prizadevanje premaguje težave

Prvi je spregovoril triintridesetletni Momir Orasanić, predsednik centralnega delavskega sveta v »Energoinvestu«, v kolektivu, ki šteje 4000 ljudi.

Najbrž bom pozabil kako našo tovarno, se je nasmehnil, ko je začel naštevati: tovarna strojeva, tovarna električni naprav, blindiranih trafo postaj, tovarna pnevmatskih aparatov, naprav za prenos električne energije, tovarna armatur, tovarna radiatorjev, tovarna... Verjetno sem res katero pozabil. So v Sarajevu, v Ljubljani je »Jambora« s Črnučami, poleg so še tovarne v Tesliću, Hodjaku, Jajcu, v Pristini na Kosmetu, Danilovgradu v Crni gori in še drugod. Imamo dva inštituta, enega za elektrotehniko, drugega za termotehniko in jedrska raziskovanja in še enajst projekcijskih birojev... Lani je znašal bruto proizvod 11,5 milijarde dinarjev.

Letošnji plan je za 19 % večji od lanskega. V prvem tromesečju plana nismo dosegli. Vzrok so splošne gospodarske težave, ker nismo dobili pravi čas reprodukcijskega materiala iz uvoza. Dinarska sredstva smo plačali že pred nekaj meseci, akreditivi za uvoz pa še zdaj niso odprti. Tako se nam je nedo- končana proizvodnja povečala skoraj za tretjino.

Uresničili smo 18 % letnega plana, kar pa je še vedno za 8 % več kot lani v istem obdobju. Sodiimo, da je plan resen in do-

segljiv. Lani smo na priporočilo Zveznega izvršnega sveta cene znižali. Domaci kupci dobi naše blago po enakih cenah, kot če bi ga kupovali v tujini.

Momir Orasanić, sin Krsta in Ravijole, je vodja oddelka strojne izdelave, po poklicu visokokvalificiran kovinar strugar. Drago Cukeric, sekretar komiteja v pulski ladjedelnici »Ujlanik«, je tudi delavec. Dve leti je starejši od Momira, usposobil se je za elektro in avtomatskega varilca, v podjetju pa vodi varilnico. Dvostrojnih motorjev. V mladih letih je obdeloval skopo krasko zemljo, sedemnajstleten je bil že med partizani, pozneje je delal tako kot vsi drugi po osem ur na dan, obenem pa se je učil v mojstrski šoli. Povedal je:

Naša ladjedelnica zaposluje prav tako 4000 ljudi, bruto proizvod pa cenimo na okrog 20 milijard dinarjev. V prvem letošnjem tromesečju se je proizvodnja gibala takole: Pri gradnji ladij smo uresničili 29,24 % letnega plana, pri proizvodnji agregatov za varjenje 24,4 % plana. Več agregatov je v zadnjem barvanju, tako bomo plan presegli za 2 %. Še to naj povem, da je letošnji plan za kakih 13 % večji od lanskega.

Naše zmogljivosti niso povsem izkoriščene. Delamo v dveh izmenah zaradi pomanjkanja ustrezne delovne sile. Proste kapacite-

te so v strojni obdelavi, ki pa jih bomo z razvojem dopolnile proizvodnje izkoristili. Povezali smo se namreč z »Energoinvestom«, Iskro, Avtomacijoj in drugimi, da bi proizvajali električne lokomotive. Z reškim podjetjem Svetlost se dogovarjamo za skupno proizvodnjo ladijskih generatorjev.

V kratkem času smo skoraj povsem osvojili izdelavo ladijskih motorjev. Pri prvem motorju smo porabili 64 ur na eno KM motorja, lani pa smo ta skrajšali na 16 ur. Ob naših tudi po 50 let starih strojih je to še kar dobro. Krupp porabi za KM 5 do 6 ur, druge svetovno znane tovarne pa 8 do 9, vendar ne moremo zvedeti, kaj vse štejejo, ali samo obdelovalne ali vse ure.

Roman Kikić, predsednik centralnega delavskega sveta v »Impolu«, Slovenska Bistrica, stiskalničar pri 710-tonski stiskalnici, kvalificiran delavec, ki ima glede na svojo hudo preteklost kvalifikacijo za veliko stvar, je govoril v imenu 1170-članskega kolektiva in obširno analiziral proizvodnjo v prvem četrtletju:

Planični obseg proizvodnje se bo po planu povečal letos za 11,16 %, družbeni bruto proizvod pa za 6,31 %. Razlika izvira od tega, ker bodo letošnje prodajne cene nižje od laniških. Realizacija po izstavljenih računih je letos za 1,3 % nižja kot lani ta čas, ker ob koncu tromesečja

Proizvodnja se je letos odvijala bolj dinamično kot lani. Preskrbljeni smo s surovinami in reprodukcijskim materialom. Tudi mi imamo težave pri uvozu, zaloge pa so manjše, ker večje dolžniki obratna sredstva. Pri prodaji nimamo težav, pri nekaterih izdelkih je povpraševanje večje od naše proizvodnje. Vrednost proizvodnje se suče okrog 9 milijard dinarjev.

Stejem za svojo dolžnost, da vas seznanim s položajem, v kakršnem se je znašlo naše podjetje lani. Podatkov za letošnje

POGODBA JE PODPISANA. Izvoz je osrednja naloga letošnjega leta. Predstavniki Sudana in ladjedelnice »Ujlanik« podpisujejo pogodbo o graditvi ladje.

Ne morem se primerjati z vami, je dejal dvaintridesetletni diplomirani gospodarstvenik Aksemtije Anteviski, predsednik centralnega delavskega sveta v skopski lesnoindustrijski »Treska«.

prvo tromesečje se nismo, položaj pa se glede produktivnosti bržčas ni dosti spremenil od zadnjega četrtletja lani. Po uveljavitvi novih instrumentov se je znašlo

mo proizvedli lani po količini za 52,12 % več kot leta 1960. S povečanjem produktivnosti pa se je izkazalo, da imamo preveč zaposlenih, in sicer še okrog 150. Lani

Usmerjamo se na izvoz brez posebnih olajšav

Ti tovariši zato toliko vedo, je tiho rekel eden izmed nas, ker so proizvajalci. Ko bi bili samo predstavniki delavskih svetov in nič več, ne bi toliko vedeli. Zanimivo: samo predstavniki in nič več. To pomeni, tudi predstavniki, ne pa tudi proizvajalci.

Njihova obsorja so široka. Zavedajo se, kako pomemben je v sedanjem položaju izvoz.

Rad bi poudaril, je sicer Momir Orasanić, da ima delavski svet našega podjetja izvoz na svojo poglavitno letošnjo nalogo. Odločili smo se, da bomo najprej izpopolnili nara-

čila za izvoz in šele potem za domača podjetja.

Delež izvoza v skupni proizvodnji znaša 17 %. V prvem četrtletju pa plana iz več povedanih vzrokov nismo dosegli. Zaradi investicij se bomo morali še bolj usmeriti na izvoz, da bi dobili devize za odplačilo dolga. Vrh tega smo imeli težave še zato, ker akreditivi niso bili pravčasno odprti. Izvažamo na Zahod in Vzhod, pa tudi v Afriko in azijske države. V Pakistanu bomo zgradili 160 vodnjakov za namakanje s prav toliko transformatorskimi postajami. Te postaje bo izdelal družba »Jambora«. Za Sovjetsko zvezo izdelujemo transformatorske po-

staje in druge naprave. To so le večja tuja naročila Energoinvestu...

Drago iz Ujlanika je dejal:

Pri nas je razmerje prav obratno: štiri petine proizvodnje izvozimo in le petino prodamo doma. Letošnji plan izvoza je za 13 % večji od lanskega. Izvažamo v ZDA, Indijo, Brazilijo, Sudan... Za Poljsko izdelujemo ladijske motore, in agregate za varjenje. Te izvažamo tudi v Indijo. Konkurenca na svetovnem tržišču je huda, uveljavljamo pa se zlasti s kvaliteto.

Roman Kikić iz Impola je bil natančen:

Naš plan izvoza bo letos za 5,49 % večji od lanskega. Več bomo izvozili na področja s konvertibilnimi valutami, tako da bo značilna naš izvoz na ta področja devet desetih vsega izvoza. Izvažamo tri petine naše proizvodnje, in to v ZDA, Pakistan, Avstrijo ter v nekatere azijske in afriške dežele.

Djordje Jaban je splošno: Kompresorje za naše hladilnike nam pošilja italijanska tovarna »Asper Frigo« iz Torina. Ker nam primanjkuje deviz, smo že pred letom dni razmišljali, da bi kompresorje sami izdelovali. V Subotici bodo kmalu začeli proizvajati

to, da bi izvažala brez olajšav, raznih koeficientov, primov in podobnega? Glede tega, je dejal Damjan, smo imeli velike težave. Včasih smo dobivali za dolar 900 dinarjev, potem 1200, zdaj ga obračunavamo po uradnem tečaju, brez olajšav. Prebijamo se. Za nas, je pristavil An-

nikom stare renomirane ladje. Japonska na primer odobrava kredite za gradnjo ladij. Naša država tega še ne zmore. Tudi v Impolu ne izvažamo z izgubo, sicer ne bi imeli skladov, je razlagal položaj Roman Kiki. Težave so pa zlasti zato, ker je pločevinski obrat zastarel. Pločevina ni ravna in z njo na svetovnem tržišču ni smo konkurenčni.

Ne bi rekel, je prijazno odgovoril Aksestije, tudi nogometar; kajti to je le načelo, ki ga uporabljamo tam, kjer je porabno... Sveti skupnosti odločajo o vseh problemih, ki so pomembni za kolektiv skupnosti.

Značaj proizvodnje in položaj, v katerem smo se znašli lani, sta terjala, da organizacijsko tako razdružimo. Nam se je to splačalo, čeprav imamo še vrsto problemov. Lani smo dosegli največji uspeh, kar obstaja podjetje, saj smo ustvarili 27 milijonov skladov; to je za nas zelo mnogo.

Veliki funkcionar Damjan, ki mu po videzu ne bi prisodilo, da je še zmeraj predsednik okrajnega mladinskega komiteja v Svetožarevu, funkcionar, ki služi kruh v kablarni, je dejal:

Do novega leta smo imeli 12 obratnih delavskih svetov, zdaj smo oblikovali svete skupnosti enot, ekonomskih enot pa je 42. Sveti enot vključujejo interese s proizvodnje enot. Ekonomske enote imajo vse pravice, ki ne rušijo enotnosti podjetja — tudi pravico do odpovedi zaposlitve šefu enote, kaj takega, pa se kajpak še ni zgodilo.

Dohodek enote se oblikuje po normativih izdelavnega časa, cenah za norma uro ter po normativnih stroških. Vse pa je vezano na uspeh podjetja. Ako je ta pod planiranim, se sorazmerno zmanjšajo dohodki enote. Antevski je Damjanu vrnil »soferja«, rekoč: Do-

DELOVNI DOGOVOR. Član delavskega sveta tovarne kablov se posveta z volivci še pred zasedanjem.

V prvem tromesečju smo izvozili nekaj manj kot lani ta čas, ker pošiljke za Pakistan in Avstrijo niso bile kompletne. Po že sklenjenih pogodbah predvidevamo, da bo izvoz hitreje naraščal v drugem polletju. Upamo, da bomo do konca leta izvozili za planiranih tri milijone dolarjev, četudi zaradi integracijskih ukrepov izgubljamo že tradicionalno tržišče v Zahodni Nemčiji in Italiji.

termostate, v Sloveniji pa proučujemo možnost, da bi izdelovali še enega izmed obetljivih delov kompresorja. Tako bi bili hladilniki v celoti izdelani doma. Naš izvoz ne bi bil vezan na uvoz delov. Goto-vo vam je znano, da izvozimo precej hladilnikov tudi v Zahodno Nemčijo...

Kaj pa cena? Ali je naša industrija že usmerjena na tevske, v tem tudi ni problemov. Izvažamo sicer z olajšavami, pri izvozu furnirja pa bi prebili tudi brez njih. Pri nas v Uljaniku pokrivalo lastno ceno, je povedal Drago. Kar nam vržejo koeficienti, vlagamo za zboljšanje proizvodnje. Tudi v ladjegradništvu je huda konkurenca. Posebej pa nas prizadevajo pogoji, ki jih lahko nudijo naroč-

Kar so skoraj vsi govorniki povedali, ni le razveseljivo, ampak tudi nujno. Ob načelih ekonomičnosti proizvodnje in ob vključevanju v mednarodno delitev dela mora pač še zdaj vsak računati na to, da s produktivnostjo in gospodarnostjo ujame mednarodno raven in izvažata brez olajšav.

Do novega leta smo imeli 12 obratnih delavskih svetov, zdaj smo oblikovali svete skupnosti enot, ekonomskih enot pa je 42. Sveti enot vključujejo interese s proizvodnje enot. Ekonomske enote imajo vse pravice, ki ne rušijo enotnosti podjetja — tudi pravico do odpovedi zaposlitve šefu enote, kaj takega, pa se kajpak še ni zgodilo.

Dohodek enote se oblikuje po normativih izdelavnega časa, cenah za norma uro ter po normativnih stroških. Vse pa je vezano na uspeh podjetja. Ako je ta pod planiranim, se sorazmerno zmanjšajo dohodki enote. Antevski je Damjanu vrnil »soferja«, rekoč: Do-

da imamo kakih 300 ljudi preveč zaposlenih. Vendar bomo to uredili med ekonomskimi enotami, kajti ljudje se nimajo kje drugje zaposliti. Pri nas so vse dnevnice enake, je dejal Drago Cu-

stanovanjski problem še zmeraj oster. Nekateri delavci stanujejo tudi po 20 kilometrov daleč. Prevažajo jih s tovarniškimi avtobusi. Stanovanjski problem, tovariši, pa je bil, je in bo še jugoslovanski problem, tembolj v manjših krajih, kjer so zrasle velike tovarne. Svetožarevo je imelo pred vojno kakih 8000 ljudi, zdaj jih ima 20.000. Podjetje je že preskrbelo 780 stanovanj, samsko zgradbo s 54 ležišči, gradimo še 200 stanovanj. Stanovanjsko stisko blažimo tudi s tem, da prevažamo delavce na oddaljene domove.

Pri nas osebni dohodki žal niso visoki, je dejal. Povprečni lanski zaslužek je bil 22.400 dinarjev, najvišji je bil 75.563, najnižji pa 14.600 dinarjev. Stanovanjski problem, tovariši, pa je bil, je in bo še jugoslovanski problem, tembolj v manjših krajih, kjer so zrasle velike tovarne. Svetožarevo je imelo pred vojno kakih 8000 ljudi, zdaj jih ima 20.000. Podjetje je že preskrbelo 780 stanovanj, samsko zgradbo s 54 ležišči, gradimo še 200 stanovanj. Stanovanjsko stisko blažimo tudi s tem, da prevažamo delavce na oddaljene domove.

En sam sistem, pa šestero oblik

Naš delavski svet je sklenil... smo po-... delavski svet naročil obratni svetom, naj pazijo na točno odpravo blaga iz skladišča. Sklenili so tudi, da bomo plačevali enotam, da odpremljeno blago, obratovodstva pa morajo plačati kazni, če se ne držijo rokov...

Janičević: Ali je v sklopu prej samostojne tovarne več ekonomskih enot? Orašanin: Ne, vsaka tovarna je zase ekonomska enota. Kot sem že rekel, pa ima lahko obratunske enote. Janičević: Koliko delavcev je v eni tovarni? Orašanin: Tudi po 1500. Janičević: Kako obračunavate dohodek obratunske enote? Orašanin: Po normativih porabe materiala, delovnega časa in režije.

Janičević: Ima obratunska enota svoje sklade? Orašanin: Nima. Nima niti svojega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Ugotoviti pa moram, da ima naš sistem še določene pomanjkljivosti. Te pa so neznatne v primerjavi s soproščeno pobudo delavcev: Hitreje premagujemo objektivne težave, ostri se boj proti subjektivnim pomanjkljivostim, skratka, baje se splošna bitka za znižanje lastne cene in za racionalnejše gospodarjenje.

Janičević: Na koliko časa obračunavate? Orašanin: Mesečno. Obdelava podatkov je mehansirana. Varilec Drago Cukerić se ukvarja v svojem podjetju prav posebej s problematiko ekonomskih enot. Po pravici povedano, njegovega zasebnemu življenju to ni v prid. Vendar je pri tem delu »vplutljiv«, se pravi dobil natančen vpogled v to problematiko.

Naš organizacijski stroj je takle: Centralni delavski svet z upravnim odborom, šest skupnosti ekonomskih enot, vsaka s svojim delavskim svetom in upravnim odborom ter 40 ekonomskih enot s svetovi in zbori proizvajalcev. Sveti enot so posvetovalni organi, njihove sklepe morajo potrditi zbori proizvajalcev. Tako imamo urejeno od novega leta sem. Zato se ne moremo govoriti o posebnih uspehih, zlasti se, ker je obračun trimesečen. Dohodki enot se oblikujejo po normativih stroških in po enotah proizvodov. Izvzeti so stroški materiala, ki tvorijo 75 % lastne cene; naše službe namreč še niso uspeli določiti normativov. Glavna zainteresiranost delavcev je zato seveda manjša... Povprečno preseganje norm se je povzpelo od lanskega maja z 22 na 44 %, v glavnem zaradi tega, ker smo prej norme »strigali«.

Roman Kiki je ob drugem tudi član občinskega ljudskega odbora in okrajnega zbora proizvajalcev. Zasebno je po tem srečanju obljubil Momiru, da mu bo priskrbel drugega

Pravzaprav pa ni to nič edinstvenega, če je bil v mladosti lačen hlapčič, zdaj pa rad hodi na lov in na takemle srečanju govori o tovarni, ki ima 9 milijard realizacije, izvažata v Ameriko in...

Lani smo zabeležili zelo dinamичen razvoj našega podjetja, je dejal. Menimo pa, da razvoj ne more biti uspešen brez nadaljnje decentralizacije delavskega samoupravljanja. Zato je centralni delavski svet Energoinvesta sklenil oblikovati 27 ekonomskih enot. Te so organizacijsko, tehnološko in ekonomsko razčlenjene celote, ki oblikujejo dohodek ter ga dele na sklade in osebne dohodke.

Govoril je resno in mirno, vendar bi se motil, kdor bi sodil, da je kak pustec. Ljudje, ki so se vzhikali ob drugi priložnosti, danes leti sem iskalo doberga lovkega psa. Stakni sem takega, ki je dobil na razstavi zlato medaljo. Pa so mi ga ukradli! Ljudje, je moj, je govoril, zadnjič nas je devet lovcev naletovalo na petdeset divjih prašičev. Mislite, da smo kaj ustrelili? Prav nič!... O samoupravljanju je še dejal:

Odnosi enot do podjetja temelje na istih načelih kot odnos podjetja do skupnosti. Obratun je enak kot za podjetje, za skupne potrebe podjetja pa prispevajo enote določen prispevek v odstotku od dohodka, del pa za skupne sklade. Te upravlja poseben upravni odbor skladov. Sestavljajo ga predstavniki vseh enot. Sklepi morajo biti soglasni. Nabavna služba je centralna, prodajna pa ne. Tudi pogodbe z domačimi podjetji sklepajo enote same, medtem ko je zunanja trgovina podjetja centralizirana.

Ekonomske enote imajo svoje delavske svete. Stevilčno močnejši sveti imajo še svoje izvršne odbore, to je nekatere upravne odbore. Večje enote so razdeljene še na obratunske... Med Orašaninom in Janičevićem se je razvil tale dvogovor:

Janičević: Doselej imamo izkušnje predvsem glede dela centralnih delavskih svetov. Malo pa jih je glede odnosa centralnega DS do nižjih enot, zlasti v našem sorazmerno mladem podjetju. Ali imajo vaše obratunske enote tudi samoupravne organe? Orašanin: Na zadnji seji centralnega DS smo skle-

da smo lani izvozili za 17 milijard, letos povečujemo izvoz na 20 milijard dinarjev. Čeprav smo v prvem tromesečju izpolnili le štiri petine proizvodnega plana, smo plan izvoza uresničili. Izvažamo v 52 držav, med drugim v ZDA, Anglijo in Zahodno Nemčijo. Ob tolikšnem številu držav so posebne težave, ker imajo povsod svoje predpise glede kablov ter moramo proizvodnjo prilagajati posamičnim zahtevam. Lahko si pa mislimo, da je konkurenca na svetovnem tržišču izredno huda, saj se srečujemo tam s samimi trusi s tradicijo, in še ti so med sabo povezani. Toda kljub temu smo prodali...

Letos smo namenili za stanovanja 20 milijonov dinarjev, je povedal. Morda jih bomo porabili kot posojila delavcem. V menzi podjetja se hrani dobra tretjina naših ljudi. Tudi pri nas stane topli obrok 50 din, čeprav je ekonomska cena 100 dinarjev.

V podjetju imamo zdravniškim enotam, ob Ohijskem jezeru pa hišice, kjer bo letos lahko letovalo 300 ljudi. Skrb za zdravje torej ni majhna. In povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Eden izmed navzočih profesorjev za upravljanje novega gospodarskega sistema, se bolj pa specialist za podrobne probleme kabljskega kombinata v Svetožarevu, Damjan Janičević, visokokvalificiran delavec, občinski odbornik, oče štiritletnega sina in moč prosvetne delavke, nekdanji navdušen nogometaš in sedanjí predsednik tovarniškega športnega društva, nosilec kakih sedemnajstih funkcijskih »odlikovanj«, je začel s svojim: Moram povedati...

...da smo lani izvozili za 17 milijard, letos povečujemo izvoz na 20 milijard dinarjev. Čeprav smo v prvem tromesečju izpolnili le štiri petine proizvodnega plana, smo plan izvoza uresničili. Izvažamo v 52 držav, med drugim v ZDA, Anglijo in Zahodno Nemčijo. Ob tolikšnem številu držav so posebne težave, ker imajo povsod svoje predpise glede kablov ter moramo proizvodnjo prilagajati posamičnim zahtevam. Lahko si pa mislimo, da je konkurenca na svetovnem tržišču izredno huda, saj se srečujemo tam s samimi trusi s tradicijo, in še ti so med sabo povezani. Toda kljub temu smo prodali...

Letos smo namenili za stanovanja 20 milijonov dinarjev, je povedal. Morda jih bomo porabili kot posojila delavcem. V menzi podjetja se hrani dobra tretjina naših ljudi. Tudi pri nas stane topli obrok 50 din, čeprav je ekonomska cena 100 dinarjev.

V podjetju imamo zdravniškim enotam, ob Ohijskem jezeru pa hišice, kjer bo letos lahko letovalo 300 ljudi. Skrb za zdravje torej ni majhna. In povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Razgovor priredila: Vlado Jarc in Stefan Kašičnik

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Eden izmed navzočih profesorjev za upravljanje novega gospodarskega sistema, se bolj pa specialist za podrobne probleme kabljskega kombinata v Svetožarevu, Damjan Janičević, visokokvalificiran delavec, občinski odbornik, oče štiritletnega sina in moč prosvetne delavke, nekdanji navdušen nogometaš in sedanjí predsednik tovarniškega športnega društva, nosilec kakih sedemnajstih funkcijskih »odlikovanj«, je začel s svojim: Moram povedati...

...da smo lani izvozili za 17 milijard, letos povečujemo izvoz na 20 milijard dinarjev. Čeprav smo v prvem tromesečju izpolnili le štiri petine proizvodnega plana, smo plan izvoza uresničili. Izvažamo v 52 držav, med drugim v ZDA, Anglijo in Zahodno Nemčijo. Ob tolikšnem številu držav so posebne težave, ker imajo povsod svoje predpise glede kablov ter moramo proizvodnjo prilagajati posamičnim zahtevam. Lahko si pa mislimo, da je konkurenca na svetovnem tržišču izredno huda, saj se srečujemo tam s samimi trusi s tradicijo, in še ti so med sabo povezani. Toda kljub temu smo prodali...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Eden izmed navzočih profesorjev za upravljanje novega gospodarskega sistema, se bolj pa specialist za podrobne probleme kabljskega kombinata v Svetožarevu, Damjan Janičević, visokokvalificiran delavec, občinski odbornik, oče štiritletnega sina in moč prosvetne delavke, nekdanji navdušen nogometaš in sedanjí predsednik tovarniškega športnega društva, nosilec kakih sedemnajstih funkcijskih »odlikovanj«, je začel s svojim: Moram povedati...

...da smo lani izvozili za 17 milijard, letos povečujemo izvoz na 20 milijard dinarjev. Čeprav smo v prvem tromesečju izpolnili le štiri petine proizvodnega plana, smo plan izvoza uresničili. Izvažamo v 52 držav, med drugim v ZDA, Anglijo in Zahodno Nemčijo. Ob tolikšnem številu držav so posebne težave, ker imajo povsod svoje predpise glede kablov ter moramo proizvodnjo prilagajati posamičnim zahtevam. Lahko si pa mislimo, da je konkurenca na svetovnem tržišču izredno huda, saj se srečujemo tam s samimi trusi s tradicijo, in še ti so med sabo povezani. Toda kljub temu smo prodali...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Povprečni osebni dohodek je znašal v »Obodusu« lani 21.663 dinarjev. Pogovarjali smo se z Orašaninom, Cukerićem, Kiklom, Antevskim, Janičevićem in Jabanom. Pogovor najbrž ne bi bil bistveno drugačen, ko bi se menili s Hachimovićem, Bukonjem, Brezovarjem, Simonovskim, Petrovićem ali Manojlovićem...

Leto porabimo dva milijona 500 tisoč dinarjev za dopolnilno prehrano delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih. Zelo poceni dobivajo delavci vse obroke v tovarniški menzi. Podjetje skrbi seveda tudi za stanovanja: Lani smo pridobili 46 novih stanovanj.

Sindikavno gibanje v Afriki

Do druge svetovne vojne je bila afriška celina ena sama velika kolonija. Kar zadeva domače prebivalstvo, se njihov položaj ni mnogo spremenil od takrat, ko so prvi pomorščaki in kolonisti z ognjem in mečem okupirali afriško ozemlje in ga začeli ropati. Kolonializem je zlasti krvoločno dominiral nad tako imenovano črno Afriko. Afrika je postala celina sužnjev, kjer so legalizirali prisilno delo. V takšnih razmerah seveda ni bilo pričakovati, da bi izkoriščane delovne množice organizirano nastopile, zakaj denarno — kapitalistično gospodarstvo vsaj v večjem obsegu še ni zajelo Afričanov.

Konec druge svetovne vojne in splošna osvobodilna in protikolonialistična gibanja, ki so se že določila v Aziji, so morala vplivati tudi na Afriko. Ena izmed prvih aktivnih oblik protikolonialističnega gibanja v Afriki je bilo sindikalno gibanje. V začetku so dobri deli sindikalnih organizacij osnovali na pobudo delavskih gibanj metropol, ki so bila organizacijsko pa tudi drugače sestavni del tega gibanja in njegovih sindikalnih organizacij. Zlasti velja to za bivše francoske posesti.

Pa čeprav je bilo takšno začetno obdobje v razvoju sindikalnega afriškega gibanja neizbežno, so afriški sindikati in njihovi voditelji hitro spoznali, da mehanično posnemanje organizacije ter ideološko političnih koncepcij sindikalnega gibanja v matičnih državah z vsemi negativnimi pojavi, kot so predvsem spopadi, konkurenčni boj, neenotnost in podobno, ne bo pripeljalo afriške sindikalne organizacije nikamor. Zato se je večina afriških sindikalnih funkcionarjev skušala čimprej ločiti od matičnih sindikatov, kar navsezadnje problemi matičnih držav in tamkajšnjih sindikalnih organizacij niso in ne morejo biti isti kot problemi afriških držav. Ta začetek organizacijskega osamosvajanja afriških sindikatov, je drugo razvojno obdobje delavskih organizacij črne celine, ki se bo neizbežno razvijalo dalje — do združitve nacionalnih sindikalnih organizacij v Vseafriško sindikalno federacijo, kot izraz želja afriških ljudstev, da bi v boju proti vsem tistim, ki bi še naprej hoteli imeti Afriko v podrejenem položaju, nastopila enotno.

sindikavne federacije. Panafriska sindikalna konferenca bi morala biti maja leta 1960. Do konference pa ni prišlo zaradi intrig in razbijalske dejavnosti Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov s pomočjo nekaterih afriških, zlasti tunizijskih sindikatov. Ob koncu leta se je znova sestal pripravljalni odbor in sklenil, da bo panafriska sindikalna konferenca maja leta 1961. Prav tako so na sestanku ugotovili, da je glavni problem v politiki združevanja afriških sindikatov protiafriska dejavnost Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov, ki si resno prizadeva razbiti sindikalno enotnost Afrike. V ta namen je skušala Mednarodna konfederacija svobodnih sindikatov — MKSS osloviti različne regionalne federacije. Enako politiko do afriških sindikatov ima tudi Mednarodna konfederacija krščanskih sindikatov.

Navzlic vsem zaprekam so se maja 1961 sestali na konferenci v Casablanci afriški sindikati in ustanovili Panafrisko sindikalno federacijo. Organizatorjem se je posrečilo prebroditi vse težave in zapreke in združiti predstavnike skoraj vseh nacionalnih organizacij, vključno tiste, ki so vezani na eno izmed mednarodnih central. Nedvomno je bil to uspeh za konferenco v Casablanci. Da je bilo to zares pomembno zborovanje, vidimo tudi iz tega, da so poslale na konferenco v Casablancu svoje predstavnike vse politične in mladinske afriške organizacije, da so se konference udeležili tudi delegati Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov, Svetovne sindikalne federacije, številni opazovalci, med njimi tudi Jugoslavlani. Med konferenco se je izkazalo, da je ideja o ustanovitvi Panafriske sindikalne federacije že toliko prevladala, da se ji ni mogel javno upreti niti Tom Mboja, predstavnik kenjskih sindikatov in predsednik regionalne organizacije Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov za Afriko, marveč jo je podprl. Ravno tako se ji ni mogel upreti tudi Ahmed Tlili, predstavnik tunizijskih sindikatov.

od teh vlad in da se spreminjajo v njihova orodja. Nasprotno pa so svobodni tisti sindikati, ki so člani MKSS in ki delujejo po navodilih iz Bruxellesa. Nekaj časa je celo kazalo, da bo konferenca zaradi ostrih navzkrižij propadla. Na koncu so se kljub vsemu kompromisno sporazumeli; tistim organizacijam, ki so članice katerekoli mednarodne centrale, pa so dali desetmesečni rok, v katerem se morajo odločiti ali za Panafrisko sindikalno federacijo ali za svojo mednarodno centralo.

Panafriska sindikalna konferenca je zaključila svoje delo s sprejetjem ustanovne listine in statuta Vseafriške sindikalne federacije. S tem so zmagale sile, ki so se bojevale za enotnost afriškega sindikalnega gibanja, za neodvisnost in za odpravo tuje vpliva ter politiko neangažiranja.

Ustanovna listina razglasa enotnost afriškega sindikalnega gibanja in neodvisnost od katerekoli mednarodne centrale. To ne velja za Panafrisko sindikalno federacijo, marveč tudi za posamezne nacionalne organizacije. Ustanovna listina pa izraža hkrati tudi pripravljenost afriških sindikatov, sodelovati s sindikati neafriških držav in raznim mednarodnim organizacijami na temelju enakopravnosti, nemešavanja in spoštovanja načel, na katerih temelji Panafriska sindikalna federacija. Prav tako poziva ustanovna listina na boj proti kolonializmu in neokolonializmu, proti ostankom fevdalne in plemenske

S TAKIMI ROKAMI JE MOGOČE STORITI VSE (Gorki, Spomini na sodobnike)

ureditve ter zaostalosti nasploh, ki tare Afriko. Na mednarodnem področju podarja ustanovna listina, da se bo Panafriska sindikalna federacija prizadevala za politiko pozitivne neavtornosti in nepovezovanja z bloki.

Z eno besedo, ustanovna listina Vseafriške sindikalne federacije pravi, da so zmagali pravični afriški interesi.

maloštevilnih sindikalnih organizacij, kamor so imeli bolj teoretičen kot praktičen dostop. S tem so postali beli sindikati fašistične organizacije, ki so se vključile v politiko nacistične vlade. Vsi sedanji sindikati belevec kot tudi ustrezne federacije v Južni Afriki South African Trade Union Congress, South African Federation of Trade Unions itd. sploh niso sindikati v pravem pomenu besede. To so vladni pomožni organi, ki naj pomagajo, čim odločneje izvajati rasiistično politiko in utrjevati razredne raznose v državi.

Zgodovina delavskega gibanja črncev v Južni Afriki je doživljala svoje uspehe in neuspehe. Čeprav je Južna Afrika ena najbolj razvitih afriških držav in čeprav je delavski razred dokaj številen, je boj črnkega delavca v Južni Afriki pravzaprav sestavni del boja proti kolonializmu, ki se pojavlja v Južni Afriki v obliki rasizma. Zato tega boja ni mogoče ločiti od vse splošnega gibanja za osvoboditev Afrike.

Politiko Verwoerde vlade do sindikalnega gibanja Afričanov je pred nekaj leti določil tedanji minister za delo Schuman, ko je dejal: »Trebalo je vedeti, da bi domaćini, če bi jim dovolili, da se organizirajo, lahko uporabili svoje sindikatske politično orožje. Tako bi lahko kardinalni ustvarili kaos v Južni Afriki. Zavedati se moramo, da so to primitivni in nepismeni ljudje, ki ne čutijo niti najmanjši odgovornosti do tradicionalizma, da je to ljudstvo, ki ni zmoglo prebrati sindikalne statuta, ki ne ve nicesar o pogajanjih oziroma o industrijskem ustroju Južne Afrike. Vedeti moramo, da bi se lahko dobro organizirali, saj je danes v industriji in trgovini zaposlenih skoraj milijon domačinov. Zato menim, da bi napravili rasni samomor, če bi jim kaj takega dovolili.«

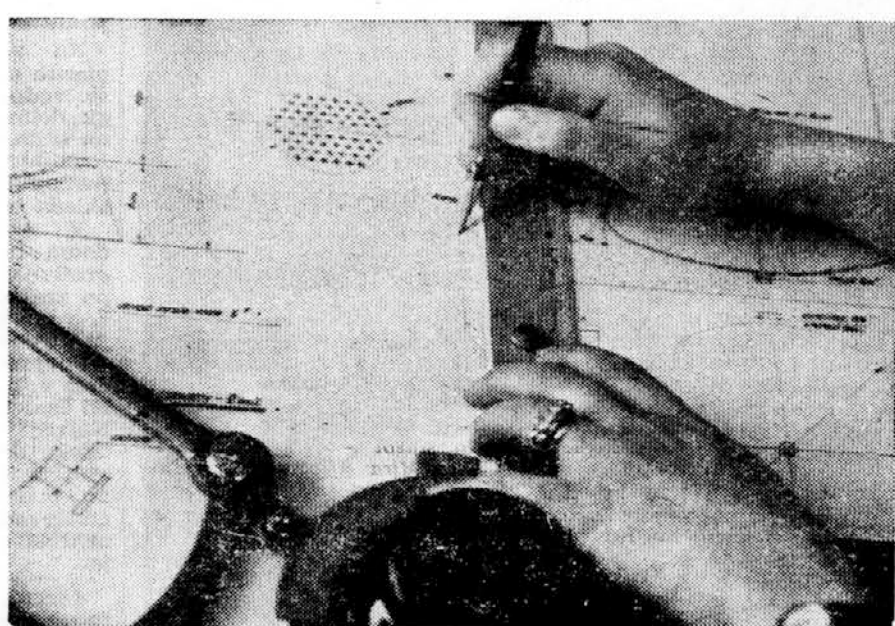

Generalna unija delavcev črne Afrike

Glavna pomanjkljivost afriškega sindikalnega gibanja v prvem razvojnem obdobju je bila razkosanost na številne drobne sindikalne organizacije, ki so nasprotovale ena drugi. Vzrok temu je bila dominacija raznih sindikalnih centrov iz matičnih držav, ki so smatrali afriške sindikatske za svoje podružnice, ne da bi upoštevali zahteve in potrebe delovnega ljudstva afriških držav.

Kot izraz prizadevanj in boja, da bi prerasli to odvisnost, ter krepitve splošne protikolonialistične težnje in neodvisne smeri razvoja ne le na sindikalnem, marveč tudi na širšem ekonomsko-političnem tlorisu, je bila leta 1957 konferenca v Kotonu-Dahomeju, na kateri so položili temelje za ustanovitev Generalne unije delavcev črne Afrike kot ene prvih afriških sindikalnih generacij. V Kotonu so se dogovorili, da mora osnovno vodilo bodoče organizacije biti »boj proti kolonialnim režimom in vsem oblikam izkoriščanja človeka po človeku«. Ta akcija pa se hkrati povezuje z »bojem delavcev nerazvitih držav za ekonomsko in socialno osvoboditev ter izboljšanje življenjskega standarda kot tudi za dosego resnične demokracije.

Leta 1959 je bil v Conakryju prvi kongres Generalne unije, ki so se ga udeležili predvsem delegati francoskih posesti: Senegalije, Malije, Nigerije, Dahomeja, Gornje Volte, Gvineje, Kameruna, Toga, Mavretanije in Ekvatorialne Afrike. Najpomembnejši govornik na kongresu je bil Sekou Toure, ki je med drugim poudaril, da je razredni boj v kolonialno podrejenih državah v bistvu sestavni del boja proti kolonialnemu sistemu, ki je na višji stopnji samo posledica razvoja kapitalizma izven držav, kjer ta sistem prevladuje. Kongres je sprejel splošno resolucijo, ki analizi zira afriško družbo in pravi, da tvorijo 90% te družbe siromašni kmetje, delavci, obrtniki in druge žrtve kolonializma ter fevdalci in plemenski poglavarji, ki so bili zmeraj zanesljiva opora kolonialne uprave. Resolucija podpre, da je naloga sindikalnega gibanja obramba ekonomskih in socialnih interesov delovnega ljudstva. Poteguje se za enot-

DA BI SI CLOVEK PRISVOJIL NARAVNO SNOV V TAKI OBLIKI, KI BI BILA UPORABNA ZA NJEGOVO ŽIVLJENJE, SPRAVLJA V GIBANJE NARAVNE SILE, KI PRIPADAJO NJEGOVEMU TELESU, ROKE IN NOGE, GLAVO IN ROKO. (Marx, Kapital)

no akcijo delavskega razreda in delovnega kmetstva, ki je zagotovilo za uspeh afriške revolucije.

Takoj po kongresu Generalne unije delavcev črne Afrike (UGTAN) v Conakryju so začele kolonialne oblasti močno pritiskati na nacionalne sindikalne organizacije. V nekaterih izmed teh organizacij je prišlo do notranje krize, ki je razcepila nekatere sindikalne organizacije. Prav tako je prišlo do odkritih represalij proti nekaterim pomembnejšim funkcionarjem, tako da je Generalna unija delavcev črne Afrike v naslednjih letih izgubila nekaj svojega pomena, postala pa je bojevnik in zagovornik ideje za ustanovitev širše, vseafriške sindikalne federacije, ki so jo res ustanovili sredi leta 1961.

skih sindikatov in podpredsednik MKSS. Izredi se proti Vseafriški sindikalni federaciji je pomenilo, ločiti se od afriškega sindikalnega gibanja in zabosti nož v hrbet boju za politično ter ekonomsko osamosvojitve. Pri tem vprašanju zgodovinske nujnosti, ustanovitvi Vseafriško sindikalno federacijo, ni bilo težav. Vsi so glasovali za to. Toda pri vprašanju avtonomnih afriških sindikatov in povezave z raznimi mednarodnimi sindikalnimi centri, ki so blokovsko usmerjeni, je prišlo do ostrih navzkrižij. Predstavniki tistih afriških sindikatov, ki nasprotujejo združevanju oziroma članstvu v svetovnih centralah, kot na primer ganski delegat Tegah, so razlagali to takole: »Preprečiti moramo, da bi se hladna vojna prenese na afriško ozemlje, ne smemo se združevati z Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov oziroma s Svetovno federacijo sindikatov. Z drugimi besedami, ta del konference je potekal v protikolonialistični in izvenblokovski smeri in odpiral s tem avtonomno neodvisno perspektivo afriškega sindikalnega gibanja. Pristaši MKSS pa so se potegovali za dvojno članstvo tako v

Panafriska sindikalna federacija

Na sindikalnem področju se je ideja panafricanstva močneje uveljavila po drugi svetovni vojni, ko je bil tudi na afriški celini pred vrati razpad klasičnega kolonializma. Peti panafrski kongres leta 1945 v Veliki Britaniji je pozval afriške delavce, naj se organizirajo in osamosvojijo. Panafriska konferenca narodov leta 1958 v Akri — prvo vseafriško zborovanje v Afriki, je priporočila, naj ustanove sindikalno organizacijo, ki bi združevala nacionalne sindikalne organizacije centralne Afrike. V ta namen so sklicali tudi kongrese Splošne zveze delavcev črne Afrike, maroške Zveze dela, ter Kongresa sindikatov Gane. Leta 1959 sta se ganski in nigerijski Kongres sindikatov sporazumela o ustanovitvi Zahodnoafriške sindikalne federacije, ki naj bi bila nekakšen predhodnik Vseafriške sindikalne federacije. To idejo so sprejeli sindikati Gvineje, Alžirije in ZAR. Predstavniki teh sindikatov in sindikatov Ugande, Sudana, Senegalije, Toga, Mavretanije, Dahomeja, Gornje Volte, Siera Leone, Južne Afrike in drugih so se leta 1959 zbrali v Akri in ustanovili pripravljalni odbor, kateremu so poverili nalogo, pripraviti vse potrebno za sklicanje panafriske sindikalne konference. Čeprav je prišlo na sestanku v Akri do navzkrižij zastran načela panafriskega sindikalnega gibanja, so vendar sprejeli načrt akcije in naloge bodoče federacije, ki naj bi povezovala afriške sindikalne organizacije, odpravljala kolonialno razdeljenost Afrike, onemogočila, da bi posamezni bloki izkoristili Afriko. Prav tako so poudarili, da panafriska sindikalna federacija ne bo odvisna od nobene izmed mednarodnih organizacij in da se bo v njo lahko vključila vsaka nacionalna organizacija, ki brani načela politične in socialne osamosvojitve delovnih množic. Konferenca je pozvala sindikalne organiza-

cije v Afriki, naj krepje boj proti izkoriščanju, diskriminaciji in kolonializmu nasploh. Afriško delavstvo je opozorila na škodljivost suvoženih ideologij, na vmešavanje mednarodnih sindikalnih

organizacij, na to, da je treba strniti vrste afriških sindikalnih organizacij, da bi ustvarili tako dovolj trden temelj za formiranje panafriske sindikalne federacije. Na drugi konferenci afriških narodov leta 1960 v Tunisu so sprejeli resolucijo, ki pozdravlja ustanovitev afriške

Panafriske sindikalni federaciji kot tudi v MKSS. To so utemeljevali s tem, da ni težav pri dvojnem članstvu, marveč v tem, da nekateri afriški sindikati pretesno sodelujejo s svojimi vladi, na primer pri izgradnji države in na številnih drugih tlorisih, kar pomeni, da ti sindikati niso svobodni, da so odvisni

Suženstvo, rasizem in sindikati

Odlomek iz južnoafriškega zakona Native Labour Regulation Act iz leta 1911 se glasi takole: »Če se je Afričan, ki ga je novičnik bel agent, zavezal, da bo delal pri katerikoli belem delodajalcu, potem pa odklonil delo, je zagrešil kaznivno dejanje, ki se kaznuje z denarno kaznjo desetih funtov oziroma dveh mesečnih zapora.«

V Južni Afriki je zaposlenih sedaj v raznih gospodarskih panogah okrog 3 milijone delavcev. Od teh jih dela na farmah belevec približno milijon, več kot pol milijona je rudarjev, ostali pa so zaposleni v industriji in transportu. Rasni sestav in industrijskih delavcev, ki je v Južni Afriki odločen, kljub temu da živimo v drugi polovici dvajsetega stoletja, je naslednji: 30% belevec, 54% Afričanov, ostalo pa barbasti ljudje Azije. To pomeni, da tvori 70% industrijske delovne sile brezpapravni in zapostavljeni ljudstvo. Ti delavci niso zaposlovali le kot delavci samo zaradi barve svoje kože, marveč tudi v odnosu do belega delavca.

Južnoafriški črni delavec oziroma črnce sploh lahko potuje iz kraja v kraj samo s posebno dovolilnico, ki jo njegov delodajalec potrdi s podpisom vsak mesec. Industrijski črni delavci morajo stanovati v posebnih, od belevec ločenih naseljih, ki so oddaljeni navadno od bivališč belevec nekaj kilometrov. Zvečer oziroma sploh po določenem času lahko hodi črni delavec okoli samo s posebnim dovoljenjem delo-

dajavca. Črni rudar mora živeti v delovnih taboriščih in jih ne sme zapustiti vse dotlej, dokler ne izpolni pogodbe, ki velja navadno za 18 mesecev od tri leta. Beli delavec lahko stavlja samo v nekaterih primerih. Črni delavec pa nikakor ne sme stavkati. Če bi se pregrešil zoper ta zakon, ga čaka triletni zapor in denarna kazen 500 funtov, kar je za povprečnega črnca naravnost hjaeslovna vsota. Po zakonu črnce ne sme postati kvalificiran delavec, prav kot se ne sme pogajati z delodajalcem. Beli delavec, če ga lahko v klasičnem pomenu te besede tako imenujemo, svari črnega. Zgodovina delavskega gibanja v Južni Afriki je večinoma zgodovina boja ne le med črnim delavstvom in kapitalisti, marveč tudi med črnim in belim delavstvom. Belec se je zmeraj bal neverjetno cenene, torej zelo konkurenčne, črnske delovne sile. Kaj pomeni biti bel oziroma črni delavec v Južni Afriki, spoznamo iz naslednjega primera. Črni rudar v zlatih rudnikih v Johannesburgu, ki koplje 4000 m globoko, zasluži na mesec povprečno 3 funte. Raven tega ima zagotovljeno prisilno stanovanje v delovnem taborišču. Beli delavec v istem rudniku zasluži na mesec 80, 100 ali celo 120 funtov mesečno.

Ko je leta 1948 zavladala nacionalistična stranka, je takoj začela izvajati politiko apartheida tudi v sindikatih. To je pomenilo ustanavljanje sindikalnih organizacij na osnovi rasnega razločevanja ali z drugimi besedami, izključitev črncev iz tistih

Zakon neposredno ne prepoveduje afriških sindikatov, toda teh sindikatov ni mogoče registrirati. Nesporazum oziroma kakršnihkoli problemov med delodajalcem in afriškim delavcem ni mogoče urejati s pomočjo sindikalnih organizacij, marveč le z vladnim organom kot posrednikom. Z drugimi besedami, sindikati Afričanov praktično ne morejo obstajati.

Kljub takšnim razmeram pa je delavski razred Afričanov v Južni Afriki že pred prvo svetovno vojno imel svoje delavske organizacije, začeti s organizacijo »Afriških industrijskih delavcev«, ki so jo ustanovili leta 1917, ter prvimi sindikatom »Uni je industrijskih in trgovskih delavcev«, ustanovljenim leta 1919. Ti dve organizaciji sta bili za svoje čase množični in borbeni. V Južni Afriki so se pojavljale in spet izginevale različne sindikalne unije in federacije, kar je bilo pač odvisno od terorja bele vlade in notranje moči sindikalnega gibanja v danem trenutku. Tudi danes je v Južni Afriki organizirano sindikalno gibanje. Južnoafriški kongres sindikatov združuje več unij in ima nad 50.000 članov. Sprito današnjega položaja v Južni Afriki so se južnoafriški sindikati Afričanov vključili v Gibanje kongresa, ki združuje vse protirasistične organizacije v državi (Afriški nacionalni kongres, Kongres Indijcev, Kongres barbastih, Kongres demokratov itd.). Glavni namen teh organizacij je boj proti rasni segregaciji. Treba je vedeti, da bela južnoafriška vlada ne priznava južnoafriškemu črnemu delavcu statusa zaposlenega oziroma statusa delavca. Črni delavec je le predmet, namenjen za uporabo.

VSAK DAN PIŠEJO SVOJ UVODNIK O DELU. PO VSEJ DEŽELI. NE BREZ TEŽAV. A Z VOLJO IN VERO, DA BO LAŽE, TE DNI PRED PRAZNIKOM SMO SE Z NJIMI IN S SAMIM SEBOJ POGOVARJALI ZNOVA O DELU. O NJIHOVEM IN S TEM NAŠEM SLEHERNI NA SVOJEM DELOVNEM MESTU NE DELA SAMO Z ROKAMI, AMPAK TUDI RAZMIŠLJA, ODKRIVA, SPOZNAVA IN ŽELI, IN KAR ŽELI, TEŽI SPOROČITI TUDI DRUGIM. SAMO NEKAJ TEH NJIHOVIH BESED SMO POSNELI IN POVEZALI V SKUPEN PRVOMAJSKI MOZAIK.

ON JE BIL KOVAČ, JAZ SEM KOVAČ

V spomladanskih rebrih so cvele trobentice, pod njimi pa sta bili obe grobišči z rdečim plakatom: za onih sto talcev, ki jih je februarja 1945 general Rössner v Strančah pri Frankolovem dal ožestiti na drevesa ob cesti. »Skozi rebi pri oknu sem iz hiše videl, kako je Nemec klical ljudi s kamionov. Komm, komm, aber schnell! ter jim postavljati stolček pod veko...«, je pripovedoval klub posivim brkom z živahnimi očesi Jože Vanovšek, nekdanji kovač v Strančah št. 77 zraven grobov in zraven trobentice.

Šestnajstega marca sem bil star 80 let. Oče je imel 87 let. On je bil kovač, jaz sem kovač. Dokler bomo miigali, bo šlo. Kovačja mora iti naprej. Sem bil pač že od rojstva za kovača namenjen. Ko oča nismo mogli več sami kovati, sem začel kovati jaz. Vse — konje, osle, brane, pluge, kar je bilo takrat na tem svetu; pa še kako mlado dekle. Polja tu ni, bolj les in žage. Kovačja zdaj ne gre več toliko, pa tudi v leta grem, zato sem jo oddal mlajšim. Toda oba pomočnika, ki sem ju imel pri delu prej, roke in stara, me še nista zapustila. In zato še zdaj, če le morem, primem za kladivo in spet gre — bunkati, bunkati. Dokler bomo miigali, bo šlo.

minjam se še, kako smo pred leti tekmovali in kako so bili takrat posamezni, čeprav enkratni rezultati visoki. Zdaj takih brigadnih tekmovalj ni več, toda nasploh so ostali povprečni dosežki na isti višini. Delno zaradi tehničnih izboljšav. Uvedli smo na primer avtomatizirane nitne vstavke, izboljšali velikost vrtkov, napeljali avtomatizirane menjave, uredili remont strojev in postavili klimatske naprave. Na splošno pa sta veliko pripomogli tudi razdelitev na ekonomske enote in nagrajevanje po učinku. Zato mislim, da bi morali vse to hkrati s prizadevanjem za kvaliteto in štednjo nadaljevati tudi v prihodnje.

ANGAŽIRAN, A TAKO, DA DRUGE PREPRIČAŠ

Z odkritosrčno zavestjo svoje revolucionarne preteklosti in hkrati s prirodo v svetu, se posveča vprašanju svoje domače pokrajine, listega dela naše dežele, ki so ga včasih označevali za slovensko Sibirijo. Rudi Čačinovič, predsednik Okrajnega ljudskega odbora v Murski Soboti.

Predsedniška funkcija predvsem ni poklic in prav naša celotna socialistična skupnost si prizadeva, da te in slične funkcije ne bi bile komurkoli poklice. Mislim pa, da je osebno, intimno

CIVILIZACIJA HITREJE KOT KULTURA

»Jože Gale je trenutno predsednik republiškega združenja dramatičnih umetnikov. Naj on nekaj pove v imenu vseh! Toda z režiserjem Galetom smo se vendar dotaknili predvsem njegovih osebnih pogledov.

Čeprav govorimo o krizi ali nekriži v gledališču, se v zvezi s pravkar zaključeno anketo strinjam z mislijo onih obiskovalcev, ki ne vidijo krize v gledališču, pač pa v preplavljanju civilizacije z kulturo. Tisti, ki smo se s tem po osvoboditvi ubadali, nismo mislili, da bo šel razvoj v tej smeri. Civilizacija napreduje zdaj skokoma, kultura pa zaostaja. To divergenca danes v gledališču kar močno občutimo. Zato se z vsemi močmi in sredstvi trudimo, da bi ta razkorak odpravili. Gledališče in film pa morata ta prizadevanja za skladen razvoj podpreti s svojo aktualnostjo.

PRI DELU SE MUČIM IN ŽREM

Po stenah ateljeja so viseli odviski grafik, ki so dobili že mednarodna priznanja, pa tudi doma; pravkar nagradi Prešernovega sklada in ob obletnici revolucije. Kljub nagradam pa je akademski slikar Vladimir Makuc ostal skromen kot malokateri umetnik.

O svojem delu težko govorim, ker to, kar bi želel povedati, izrazim v samih likovnih delih. Mislim pa, da tudi slikar še kako fizično dela. Po končani akademski se posveti restavraciji in začel kopirati freske, s čimer se še danes preživljam. Pri grafiki mora biti človek zadovoljen že s tem, da sama sebe vzdržuje. Ko vidim motiv, ga dolgo nosim v sebi in skiciram. Najbliže so mi razumljivo kraški motivi. Leta 1958 sem več mesecev kopiral freske v Hrastovljah in tu je vse — freska, okolica in ljudje, naredilo name globok vtis. Pri delu se zelo mučim in trudim, žrem. Ko motiv že odedam, z njim nisem zadovoljen in se ga lotim še enkrat. Nobeno leto ne naredim več kot pet grafik, kar naredijo nekateri drugi včasih v enem tednu. Grafike imajo največ dve ali tri, povečini zemljene barve. Ker ne delam z lahkoto, se tudi ne spušcam v bogato barvno skalo. Sem pa srečen, če moje grafike vendarle najdejo stik z ljudmi.

PREVEČ V STROKOVNO OZKOST

V Mariboru, novem visokošolskem središču, se je zaključila republiška študentska konferenca. Na njej smo spoznali tudi študenta višje ekonomske-komercialne šole Vlada Goloba, urednika novega mariborskega študentskega glasila »Katedra«.

Žel bi si, da bi bila univerza odprta v širšem smislu, tudi glede izbire predmetov. Praktično gledano, je seveda to iluzorno. Imam pa na žalost občutek, da v naši družbi tudi sicer preveč ločimo kulturo in politiko, čeprav sta si druga druga integralni del. Ravno v Mariboru, kjer bi morala imeti kultura najbolj pristne odjemalce, ker so ljudje najbolj pristni, najmanj uradniški. Ta povezava ni taka, kot bi morala biti. Intelektualci nasploh danes nekoliko preveč silijo v strokovno ozkost. V Mariboru pogosto slišimo tudi besede — provinca. Res da so stvari neke ekonomske pogojene, vendar se zato ni nujno posipavati s pepelom, kajti glavno je odvisno od nas samih.

PREDVSEM ŽELIM VEČ ČASA

Mlado mesto raste, kipi, tišči na vse strani. Vsemu je treba odmerjati pot in oblike. Arh. Branko Komcut v podjetju »Komuna-projekte« v Mariboru je odločil skice.

Kredit za projektiranje in gradnje bi morali biti ločeni. To bi dalo več možnosti za dobro projektiranje. Predvsem pa si v svojem delu želim več časa. Naši projekti so po eni strani predragi, po drugi preprosti. Če bi delali bolj počasi in bolj natančno, bi bili sicer projekti dražji, a izvedbeni na terenu bi bile veliko cenejši, tako da bi se to izplačalo. Včasih je projektiranje kakšnega industrijskega objekta za velike vsote zelo enostavno, drugič pa je delo okrog kake finančne veliko skromnejše stavbe, recimo otroškega vrta, zelo zapleteno. Pri tem delo arhitekta v marsičem zavisi ne samo od znanja, ampak tudi od njegove morale. Na splošno pa izvršajo težave pri projektiranju iz tega, ker investitorji pogosto sami ne vedo, kaj hočejo. V živahnem ritmu našega življenja pride seveda tudi do marsikaterega pretiravanja ali obratnega zamerjanja. Na primer — prehodna panika okrog motorizacije, zazidava našega podeželja, regionalno planiranje... Bistvena je pa ekonomska časa.

skega objekta za velike vsote zelo enostavno, drugič pa je delo okrog kake finančne veliko skromnejše stavbe, recimo otroškega vrta, zelo zapleteno. Pri tem delo arhitekta v marsičem zavisi ne samo od znanja, ampak tudi od njegove morale. Na splošno pa izvršajo težave pri projektiranju iz tega, ker investitorji pogosto sami ne vedo, kaj hočejo. V živahnem ritmu našega življenja pride seveda tudi do marsikaterega pretiravanja ali obratnega zamerjanja. Na primer — prehodna panika okrog motorizacije, zazidava našega podeželja, regionalno planiranje... Bistvena je pa ekonomska časa.

ČE SE SPOŠTUJEMO, JE VSE LAHKO

K trem mladim fantom, ki so sedeli za prikužno mizico delavskega kluba v Velenju in gledali televizijo, je ljubozno pristopil natak in v belem suknju. Hitro in vlnjasto je stregel tudi pri ostalih mizah. »Oprostite, kako vam je ime?«

Evgen Dervarič. Prišel sem lani avgusta iz Prekmurja kot natak. Po smrti upravnika sem začel opravljati v klubu povrh še njegovo delo. Seveda glavni naš cilj je, da goste, ki so predvsem delavci iz rudnika, dobro postrežemo in tako pomagamo, da se prijetno počutijo. Posle upravnika lahko opravim v dveh urah tedensko. Avtoritete ne potrebujem. Če vsak opravi pošteno svoje delo, vse v redu teče. Če je treba čistiti, čistimo vsi; če je treba pomagati pri strežbi, strežemo vsi. Če ljudje drug drugega spoštujejo, je vse lahko. Morda je tudi to neka misel za prvomajске praznike?

ZVEŠTO SRCE IN DELAVNO ROKICO... (Prešeren, Vrba)

PLAČE ŽE DELIMO PO DELOVNIH MESTIH

Moderne arhitekturne linije nove osnovne šole v Strazišču so se na jasnem nebu stikale z lisami zadnjega snega na grebenih Storičar. Upravitelj šole Dušan Bavdek je končal razlago v kemičnem kabinetu, kjer so priredili razstavo o poklicnem usmerjanju mladine.

Pouk je pač predvsem odvisen od človeka; človeško gledano je sicer težko biti stroj, a v interesu izobrazbe učencev je, da sproti skrbimo za selekcijo pedagoških kadrov. Sicer pa poskušamo, da bi pedagoška pobuda prešla na vsakega posameznega učitelja. Letošnjo bilanco na naši šoli bi nasploh lahko označili s tremi pridobitvami: prvi smo prešli na kolektivno upravljanje šole, uvedli smo komunalni pouk otrok in ustanovili pionirske proizvodne obrate. Učiteljski zbor je samo še strokovni organ, o splošnih vprašanjih pa odloča svet kolektiva. Plače pedagogom že delimo po delovnih mestih in 1. maja bomo že izplačali razliko za pretekle mesece. Mlade ljudi skušamo že zdaj navajati na delo in na življenje v skupnosti: za občane. Nekateri skupine so v času komunalne vzgoje že obiskale krajevne skupnosti, gradbišča in gospodarske obrate. V lastnem pionirskem proizvodnem podjetju so si otroci izvolili delavski svet. Morda po-

ROKA NI TOREJ SAMO ORGAN DELA, TEMVEČ JE TUDI NJEGOV PROIZVOD (Engels, Vloga dela pri preobrazbi opice v človeka)

trebujete za 1. maj stojala za rože, okrasno grmičevje, razglednice s pogledom na Strazišče, vezavo knjige? Vse to že delajo v svojih obratih naši pionirčki!

TREBA JE BITI PRAKTIČEN

V Portorožu so za majske dni že povsem zasedeni: Švedi, Francozi, Švicarji, Avstrijci, Nemci itd. Če bo šlo tako naprej, bo sezona dobra, menijo v tamkajšnji turistični direkciji, ki jo vodi Ljuba Lenassi, tajnik Turističnega društva.

Treba je biti praktičen in iz turizma potegniti vse, kar se da. Če gredo naši ljudje v Trst, nesejo s seboj meso in prodajo tam kilogram teletine za 900 lir. Če bi tega doma naredili za turistične desetine, bi dobili najmanj 3000 deviznih dinarjev. Menjalnica v hotelu Palace v Portorožu je dobila lani samo na proviziji 7 milijonov dinarjev. Toda turizem je treba tudi izgrajevati, ne samo izkoriščati. Financiranje turizma pa pri nas nikakor ne gre. Ujajmo, da bo letos boljše. Na našem turističnem področju nas sicer občina podpira z vsem razumevanjem. Iz dveh društev smo ustanovili zaradi vsakega skupno turistično direkcijo. V financiranju smo pa sklenili dogovor z gostinci in trgovci za ustrezne promiše. Človek je zadovoljen, če vidi druge ljudi zadovoljne.

ZNANOST V POVEZAVI Z INDUSTRIJO

Kadarkoli odpiramo vrata atomske znanosti, se deljeno vprašujemo: razcvet ali uničenje? Odločamo se za prvo. Z optimizmom, vendar treznim in realističnim. Podobno kot načelnik oddelka za kemijo v nuklearnem inštitutu Jožefa Stefana v Ljubljani dr. ing. Lado Kostja.

Prijetna je zvest, da je v desetih letih iz maloštevilnih začetnikov tudi pri nas zrastle močna ekipa znanstvenikov in tehnologov, ki lahko pokaže tudi doma marsikaj, kar smo včasih občudovali na slikah iz tujih revij. Uspehi na področju nuklearne znanosti in tehnologije so še vedno merilo za položaj posameznih držav na jakostni lestvici. Prepričan sem, da je smisel in nujnost nuklearnega dela v sedanji fazi pri nas, ko še nismo v resni stiski za običajne energetske vire, predvsem v povezavi z univerzitetnimi inštituti, gospodarskimi organizacijami in industrijo. Radioaktivni izotopi so že našli pot v rutinsko prakso vseh naših pomembnejših raziskovalnih laboratorijih in večjih klinik. Delo z izotopi je tudi mene zadnja leta najbolj privlačilo; pomagali so mi preko marsikaterega problema pri raziskavah v kemiji, v posebno veselje pa mi je bila vsaka priložnost za sodelovanje pri uporabi izotopov v medicinskih namene. Z reaktorjem, ki bo v nekaj letih zgrajen pri Ljubljani, bomo seveda imeli mnogo večje razvojne možnosti. Nobena znanost ne bi smela biti namenjena uničevanju, saj mora že po svojem značaju predvsem služiti človeku.

PRVEGA MAJA SE VSELEJ VESELIM

Iz Litostroja so se vsi delavci. Pri izhodu je bilo dvokolesni marni, nekateri so se odpravili s tovarniškimi avtobusom, drugi pa čakali že lastni. Čeprav še ne povsem odplačani avtomobili. Toda Franja Černice, delovodja v litarini, ki je šel že skozi vse družbeno-politične funkcije v kolektivu, od osnovnih do predsednika delavskega sveta in sindikalne podružnice ter sekretarja tovarniškega komiteja, je še vedno prijel za bicikel.

Praznika 1. maja se vsako leto veselimo in takrat delam tudi zase obratno. Tako kot je tovarna dala mnogim zaslužku in jih izobrazila na strokovnem in političnem področju, tako je vse to dala tudi meni. Po svojih sposobnostih sem skušal sodelovati. Ne trdim, da je bilo vselej vse v redu. Imam pa le zadovoljstvo, da sem tudi sam pripomogel k oblikovanju nekaterih mladinskih funkcijev samoupravnih organov. Kot livar sem se pa izpopolnil od preprostih do zelo kompliciranih izdelkov in tu mi je tovarna omogočila marsikaj, česar si prej pri solanju nisem mogel pridobiti. Je pa važno, da živimo z vso delovno okolico.

MANJ, TODA BOLJE

V živahni dinamiki razvoja nastajajo tudi navidezne kvadrature kroga. Občine se krepijo v samoupravi, vendar morajo včasih nekatere svoje dejavnosti vsaklajevati. Predsednik Mestnega sveta v Mariboru Janko Markič je razgrnil zanimivo problematiko svojega dela.

Pri delu Mestnega sveta rešujemo predvsem tiste probleme, ki so pomembni za širše območje, za celotno občino. Tu so predvsem vprašanja urbanizma, komunalne, oskrbe prebivalstva s kruhom, vodo, mesom, pa tudi vprašanje vzdrževanja in razvoja kulturnih ustanov. Seveda pa pri tem ne gre za to, da bi pritegovali nase neke nove pristojnosti, ampak da damo v skladu s celotnim družbenim in ekonomskim razvojem prizadetim področjem kar največjo možnost za reševanje na samoupravni osnovi. Čimbolj bodo službe samoupravne, toliko več možnosti bo za njihovo dobro izvajanje in tem manj bo birokratizma ter tehničizma. Kljub raznim težavam delam na tem mestu z

zadovoljstvom, ker imam občutek, da se tako bawim z zagotovitvijo tistih dobrin, ki jih ljudje najbolj nujno potrebujejo. Samo s temo preveč! Bolje bi bilo, da bi bilo sej manj, a da bi bile te učinkovitejše.

RAD BI BIL VSE

Zdaj nimam še niti osem let, lovi sonce po zornih bitenskih njivah in hodi v prvi razred osnovne šole v Strazišču. Ime mu je Franci Eržen. To je vse. A nekoga dne bo postal zdravnik. Zato je že zdaj odgovoril v njihovem imenu.

Ko bom velik, bom postal zdravnik. Zdravil bom ljudi, ki bodo bolni. Zdravnik bom postal zato, ker me veseli. Operiral bom človeka, ki bo bolan na sru, in dajal drugim otrokom injekcije. Rad bi bil vse, ampak vse ne morem biti, kakor to mislimo mi otroci.

TUDI NA MORJU PRAZNUJEMO

Ladja »Bled« se je po dolgi oceanški vožnji zadržala, da jo popravilo v piranski ladjedelnici. Zvone Veber, ki je bil prej že na štirih drugih ladjah Splošne plošbe, se je z »Bleda« izkrcal kot njegov prvi oficir, zato da bi na novi vožnji prevzel mesio komandanta na ladji »Piran«.

Čeprav prinese ladja gospodarstvu na vsaki vožnji nekaj milijonov dinarjev, sodimo pomorskiški pri nas med delavce s krajšim stažem. No, v podjetju sem že od vsega začetka, od leta 1954. Razen dveh let, ko sem bil na Višji pomorski šoli, sem bil stalno vkrcan in po svetu. Največ sem vozil v Ameriko, pa tudi v Afriko. Ladja in pomorstvo so kakor prijeten strup. Ko si na morju, praviš, da greš stran: ko pa prideš domov, te spet vleče na morje. Ko si se fant, še nekam gre, potem pa nastaja vprašanje družine; saj če prideš v enem letu domov za nekaj dni, je že precej. Kljub temu pa se od morja odtrgati ne morem, saj sem na ladji rojen. Nameram v vasi Ladja pri Medvodah. Toda pomorskiški domovine ne pozabimo. Tudi prvi maj na morju vselej praznujemo.

VSAKO DELO ZAHTEVA CELEGA ČLOVEKA

Pred množico gledalcev je v elegantnem seskoku zaključil svojo težko vajo na drugo evropski prvak Miro Cerar; sicer pa redni študent III. letnika pravne fakultete v Ljubljani, ki za 1. maj pristrčno pozdravlja vso mladino.

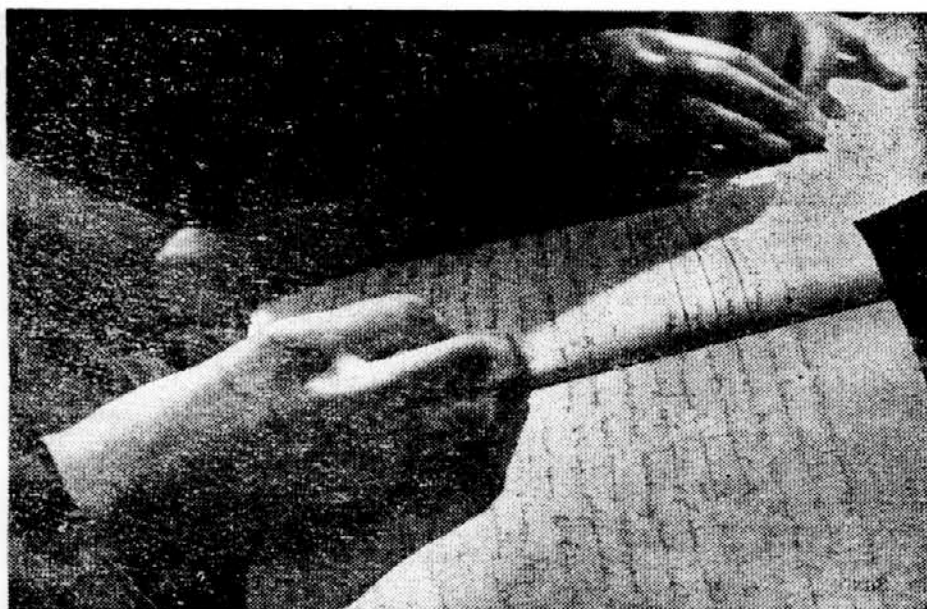
Čeprav se nisem položil potrebnih izpitov na pravo, sem se lani vpišal kot izreden študent še na Visoko šolo za telesno vzgojo. Skoraj gram pa me je priznati, da tudi tu se nimam izpitov pod streho, čeprav se mi včasih vsiljuje misel, da bi morda na tem področju lahko kdaj več koristil, kot v kakih pravnih službi. Ne glede na to pa hočem najprej na pravo diplomirati. Seveda je kljub dobri volji res težko vspejati redno vadbo z rednim študijem. Telo vada je postala danes tako zahtevna, da je pred tekmo vsak tekmovalce popolnoma zavzel z njo, ne samo telesno, ampak tudi miselno. Vsako delo pač zahteva celoga človeka. Z uspehi na športnem polju pa se seveda veča tudi odgovornost. Ko napreduješ in premaguješ nasprotnike, ki so bili boljši od tebe, te spodbujajo mnogi. Ko pa si se sam preinil med najboljše, je vse že nekam povsem razumljivo. Možna pa so tudi razočaranja, a veselje, ki ga imaš do stvari, ti pomaga prenesti tudi poraz.

POVEDATI, PA ČETUDI NA TRDO

Nad rudniškim stolpom se je jela spuščati noč, ko se je Gusti Zupančič, ki je že 26 let rudar in zdaj predsednik delavskega sveta v Zagorju, čeprav je še komaj prišel s seje, dobre volje in z zavijanimi rokami v domačem stanovanju na Polju odpravil na nočni šliht.

Za 1. maj bi rad čestital vsem rudarskim kolektivom, pa tudi odjemalcem. In mi? Lanska nesreča je precej prizadela naš rudnik. Povzročila je tudi fluktuacijo okrog sto ljudi. Naš proizvodni in finančni uspeh zato ni bil tak, kot smo računali. V samoupravljanju smo se zavzemali za nadaljevanje decentralizacije, vendar pa so bili obratni učinki dolgo časa samo na papirju. To pa zato, ker jim nismo dali dovolj pristojnosti. Zdaj jih imajo že več, toda treba jim bo dati tudi amortizacijo in del skladov. Hkrati pa seveda ne smemo spustiti iz rok centralnega samoupravljanja, kajti rudnik je le celota. Od komisij imamo pri osrednjem delavskem svetu samo stanovniško in higiensko-tehnično zaščito. Za slednjo smo lani plačali okrog 40 milijonov dinarjev, da bi preprečili nesreče in obolenja, vendar je to še vedno premalo. Tako razpravljamo in razpravljamo. Ko prideš z dela domov, nimam časa za počitek, ampak moram še to ali ono prebrati. Težko je še posebej, ker človek nima take šolske podlage. Toda, ko enkrat začne delati v samoupravnih organih in odgovorno odločati, brez tega ne moreš več. V službi moraš prav tako opraviti svoje. Zaradi astme sem dve leti kopal na jelovšču, toda šliht je bil dolg za dva pod zemljo. Pod zemljo pa osem ur mine, kot bi mignil. Sma pač dela navajeni, a tudi kakšno besedo poslej že znamo zastaviti; če je treba, jo pa povemo tudi na trdo.

Razgovor zapisal: Bogdan Pogačnik

MISEL JE SENCA DEJANJA

(Emerson, Družba in samota)

OBVAROVATI POTROŠNIKE

V stari hiši nad vrvenjem ljubljanskega živilskega trga v skrbnih analizah strogo preverjajo zdravstveno kakovost živil. In tudi kritične misli vodje laboratorija ing. Milke Letonje so bile povsem v skladu s prvomajskimi željami.

Odkar smo zavod s samostojnim financiranjem, bi morali plačati naše analize tisti, ki so jim živila odvzeli, če so leta neustrezna: če so ustrezne kvalitete, pa organi sanitarne inspekcije na terenu. Toda ti organi povečini nimajo sredstev in zato pošiljajo v analizo samo to, za kar je že jasno, da je pokvarjeno, vse drugo pa ostaja brez analize. Trgovinska zbornica niti ne ve, da ni več terenske kontrole nad živili, in se pri nas nikoli ne zanima, kakšna so živila. Okrog 40% konzerv, ki smo jih lani preiskali zaradi lastnega preverjanja, je bilo neuporabnih. Mlekarne ne konsultirajo javne zdravstvene službe. Kmetijski nam v nekem monopolizmu še naprej odrekajo pravico, da pregledujemo vino. Prav bi bilo, če bi laboratorijska kontrola živil lahko bolj sistematično pomagala industriji in trgovini ter tako obvarovala potrošnike pred škodljivimi posledicami.

GLAVNO JE PRIBLIŽATI SE LJUDEM

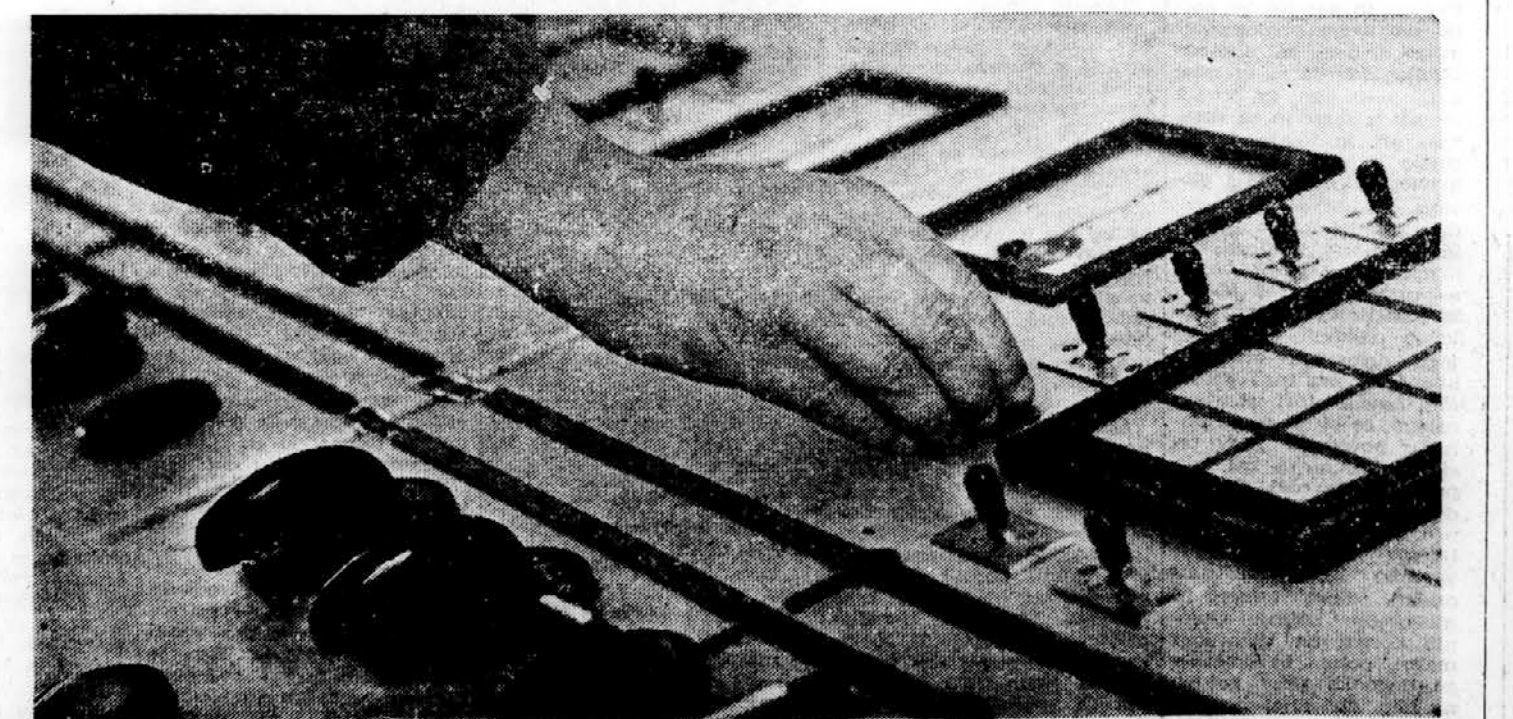
Menil je, da je to njegov prvi intervju in da morda ne bo povedal vsega čisto točno in prav, vendar tako — kot misli. A nedvomno je bilo prav to za mladega političnega delavca Dušana Zupanca, sekretarja občinskega odbora SZDL v Novem mestu, najbolj pravilno.

Glavno se mi zdi vprašanje, kako se približati ljudem. Glede na to, da je naš teren bolj agraren, je politično delo sorazmerno težavno. Politične postavke pa so postale že tako komplicirane, da je vse to ljudem, na preprost in razumljiv način povedati težko. Če pa stvar ni razumljiva, je tudi nesprejemljiva, pa čeravno bi bili sicer ljudje radi zanj.

ČIM VEČJO KVALITETO IN VARČEVANJE

Začela je kot tkalka in s svojo sosedo Svenskovo vselej tekmovala za rdečo zastavico. Pozneje je bila poslanka; zdaj je članica delavskega sveta. Sicer pa je Julka Padežnik zaposlena v kontroli proizvodnje Mariborske tekstilne tovarne.

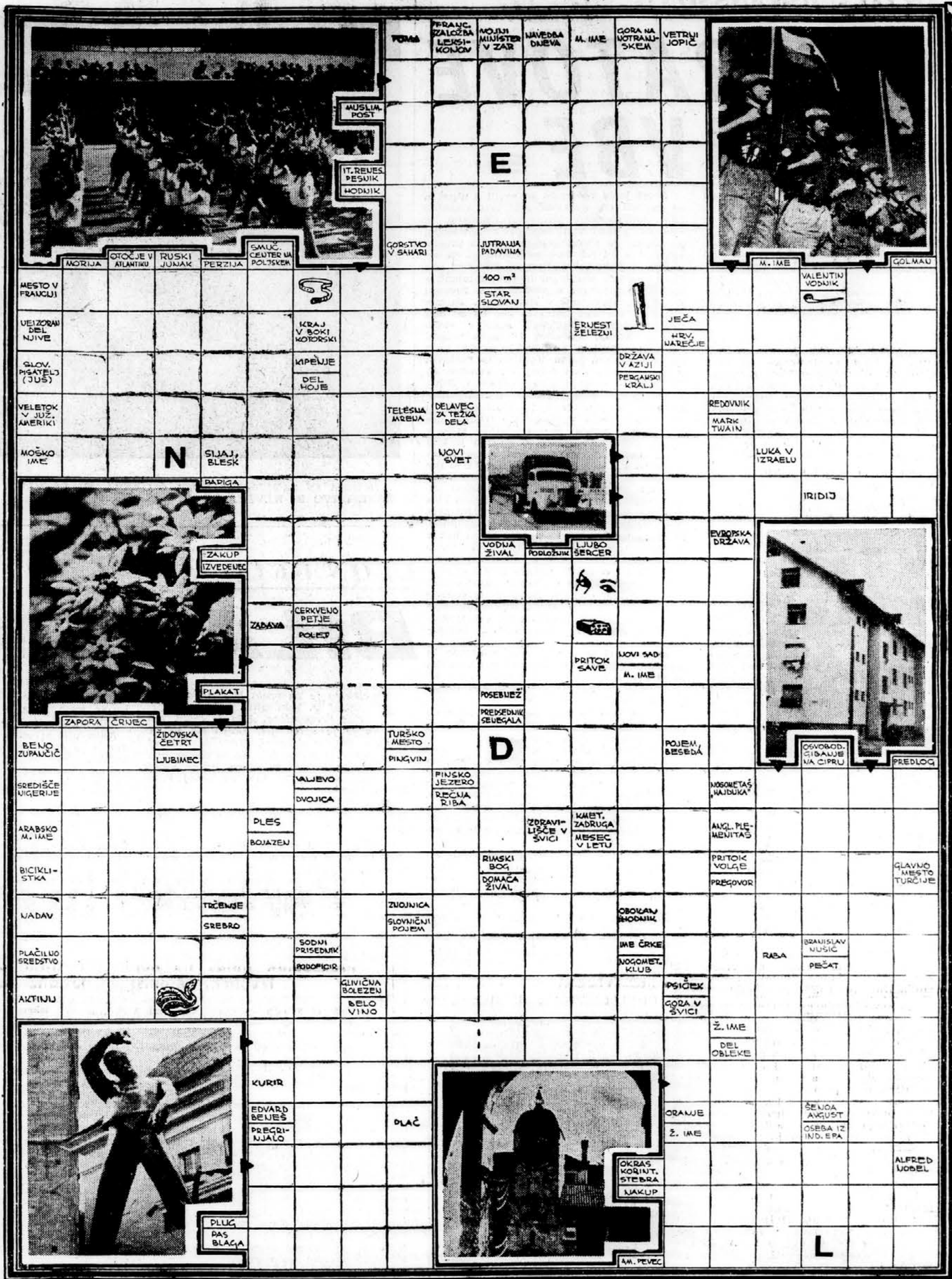
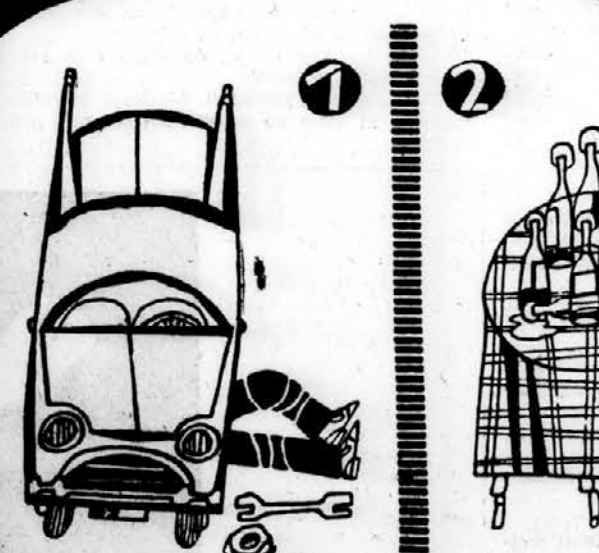
To delovno mesto je staro šele nekaj let in zato še nimamo zadostnih izkušenj. Hočemo pa doseči z njim čimvečjo kvaliteto in varčevanje. To je zelo občutljivo in nevarno delo, kajti pri kontroli dela in strojev pogosto pada odgovornost tudi na osebo. Tu pa je biti povsem objektivni zelo težko. Včasih te gledajo kot policaja, včasih iščejo pri tebi zaščito. Spo-

TA ROKA BO KOVALA SVETI

(Cankar, Hlapci)

Tudi kaj takega se lahko pripeti med prazniki

Nagradna križanka

Vsem, ki se na novo vključujejo med reševalce popularnih skandinavskih slikovnih križank, tole pojasnilo:

Opisi niso podani posebej, ampak so že vsi vključeni v lik križanke, bodisi s slikami, bodisi z besedami. Smer, v katero je treba vpisati rešitve k slikam, kaže puščica. Dve ali tri puščice pri isti sliki pomenijo, da je treba vpisati več rešitev, ki so v zvezi, na primer ime in priimek osebe, ime kraja in kako njegovo značilnost, književnika in naslov njegovega dela in podobno. Prekinjena črta med besed, pri opisih z besedami se vpišejo rešitve v edino možno smer (desno ali navzdol). Če sta v kvadratu dva opisa, velja zgornji za vodoravno besedo na desni, spodnji pa za navpično besedo navzdol.

Med reševalce nagradne prvomajske križanke bo žreb razdelil nagrade v skupnem znesku 50.000 dinarjev:

PRVA NAGRADA	10.000 DIN
DVE NAGRADI PO	5.000 DIN
DESET NAGRAD PO	2.000 DIN
DESET NAGRAD PO	1.000 DIN

Rešitev vpišite razločno v lik križanke in pošljite izrezek iz časopisa na naslov: Uredništvo »Dela«, Ljubljana, Tomšičeva 3, poštni predal 29. V levi spodnji kot kuverte napišite **SLIKOVNA KRIŽANKA**. Rešitvam ne prilagajte drugih dopisov ali obvestil. Če pošlje kdo več rešitev, naj bo vsaka v posebni kuverti.

Rešitve morajo biti v uredništvu do četrтка, 10. maja. Izid zrebanja bomo objavili v nedeljski številki »Dela« 13. maja.

Ljubljanski reševalci lahko vržejo rešitve v nabiralnik nagradnih ugank »Dela« in »Tovariša« v veži poslopja v Tomšičevi ulici 3.

Beograd, 29. apr. (Tanjug). Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije, Zvezni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva, Centralni svet Zveze sindikatov in Centralni komite Ljudske mladine Jugoslavije so ob državnem prazniku prvega maja naslovili na narode Jugoslavije naslednji razglas:

Delovnim ljudem socialistične Jugoslavije

Letošnji prvi maj proslavljamo v znamenju boja naprednega človeštva za mir, socializem in neodvisnost narodov. Ti veliki ideali so postali stvarnost in prva misel vseh naprednih ljudi našega časa. Ti veliki ideali so napisani na prvomajskih zastavah, zasidrani v mislih in čustvih in postali so naša, težnja in cilj vseh delovnih in miroljubnih ljudi sveta.

DELOVNI LJUDJE MESTA IN VASI

Z enotnimi in velikimi napori delovnih ljudi naše dežele smo dosegli na vseh tistišah našega življenja pomembne uspehe. Po demokratičnosti našega družbenega in političnega sistema, po mestu in vlogi delovnega človeka v neposrednem odločanju o materialnih, družbeno-političnih in drugih skupnih interesih, po tempu gospodarskega razvoja, po raznolikih silah in fakultetah, socialnem zavarovanju itd. smo nedvomno med družbeno najpomembnejši delavci na svetu. Zavedamo pa se, da nas čakajo še mnoge in zelo zamotane naloge.

Nadaljnji uspehi in nagli razvoj gospodarstva pa tudi drugih področij terja visjo raven sodelovanja, visoko produktivno proizvodnje z boljše kakovostjo in razno izbiro proizvodov. Potrebni so stalni organizirani in jasno usmerjeni napori vseh delovnih ljudi, organov samoupravljanja in družbeno-političnih organizacij, organov komunije in vseh družbenih sil, da bomo kos nalogam, ki jih prinašajo naš burni razvoj, nestabilni mednarodni politični in gospodarski odnosi ter naše subjektivne slabosti.

Z uskladjitvijo potrošnje s proizvodnjo in delovno storilnostjo, z doslednim uveljavljanjem načela razdelitve po delu in odstranjevanjem različnih negativnih težav bomo zagotovili stalno in nagel gospodarski razvoj dežele. Čeprav smo storiili velike in odločne korake v smeri vsestranske izgradnje naše socialistične skupnosti, se zdaj bolj kakor kdajkoli zahteva od vseh naših zavestnih socialističnih sil, zlasti od komunistov, članov Socialistične zveze, sindikatov in Ljudske mladine, da s svojo revolucionarno zavestjo in delom nenehoma odstranjujejo razne ovire na poti k novim in še pomembnejšim zmagam naših narodov. Potrebno je, da se tudi v prihodnje vztrajno in odločno borimo za razvoj neposredne socialistične demokracije, hkrati pa proti raznim negativnim pojavom.

Delovni kolektivi, delavski sveti, delovni ljudje in organi družbenega samoupravljanja na vseh področjih našega življenja vztrajno delajo za boljše organizacijo proizvodnje, za specializacijo in kooperacijo z uporabo dosežkov sodobnih znanosti, da bi s povečanjem proizvodnje, socialistično razdelitvijo po delu in s socialističnimi odnosi med ljudmi ustvarili še bogatejše, še bolj radostno in še lepše življenje.

V našem gospodarstvu imamo ogromne rezerve. Treba jih je bolj izkoristiti, bolj racionalno poslovati, planirati, graditi in bolj varčevati.

Delovni ljudje na vasi se močno trudijo, da bi zboljšali svoje gospodarsko in kulturno življenje. Zavedamo se, da nas čaka daljši, organiziran in vztrajen boj za visoko delovno storilnost in za industrijski način proizvodnje. Kmetijstvo, da bomo zagotovili boljše materialne in druge življenjske pogoje ter nove socialistične in družbene odnose na vasi. Z organiziranimi napori vseh družbenih sil moramo pospešeno večati kmetijsko proizvodnjo in ustvarjati nove možnosti za nadaljnjo preobrazbo vasi, da se bosta naša gospodarstvo in dežela v celoti razvijala čim uspešneje in čim skladneje. V nerazvita področja dežele, ki so stoletja gospodarsko in kulturno zaostajala, investirajmo skupnostna sredstva in ta področja se spreminjajo v delovna mesta, iz katerih razstopajo nove tovarne, rudniki, sole in fakultete z novimi ljudmi in novimi odnosi med njimi.

TOVARISI IN TOVARISICE!

Združeni in enotni v težavnih vojnih letih smo izbojevali svobodo in upostavili novi ljudski oblast. V povojnih letih smo obnovili in uredili deželo in gospodarstvo. Zdaj gradimo socialistično družbo svobodnih delovnih ljudi, enakopravnih, pobratenih jugoslovanskih narodov in narodnostnih manjšin. Bratstvo in enotnost naših narodov ter njihova visoka socialistična in patriotska zavest so bili in ostanejo jamstvo za naše velike uspehe v vojni in miru.

Odločne bitke za delovnega človeka smo že dobili, nove pomembne in težavne pa vztrajno in uspešno bomo. Velike revolucionarne pridobitve našega socialističnega družbeno-političnega in gospodarskega razvoja bodo prikazane in izkazane tudi v naši novi ustavi, kar bo omogočilo še hitrejšo napredno gibanje socialistične Jugoslavije.

Delovni ljudje naše dežele vedo, da samo z organiziranim, skupnim in ustvarjalnim delom na vseh tistišah življenja lahko nadoknadimo čas, ki nam ga je vzela zgodovina. Pod vodstvom Zveze komunistov in tovariš Tita pospešeno hodimo po že davno izbrani in preverjeni poti — po poti revolucionarnega boja za socialistične odnose med narodi in ljudmi.

Naslonjeni na svojo delovno ustvarjalnost, na razviti napredni družbeni odnosi pri nas in v svetu ter na dosežke znanstvene misli, so naši delovni

ljudje trdno prepričani o novih uspehih velikega in splošnega boja za socializem. S svojimi ideali, zavestjo in dejanji državljani socialistične Jugoslavije čedalje bolj postajajo neločljiv in aktiven del naprednega človeštva. Ljudje, ki so bili do včeraj podložniki raznih oblasti in vladarjev ter sužnji svojega dela, so zdaj svobodni proizvajalci in samoupravljalci, graditelji svojega današnjega in jutrišnjega dne.

MLADINA JUGOSLAVIJE

Z močjo svojega ustvarjalnega dela, z močjo napredne znanstvene in družbene zavesti naša mladina uspešno nadaljuje dela dosedanjih junakov revolucionarnih rodov. Čeprav smo že uveljavili ogromne spremembe in dosegli pomembne uspehe, terja naša družbena stvarnost novo veliko poštovanost in nove napore. Socializem terja vsestransko vneto in skrb vseh delovnih ljudi, zlasti mladih, terja nenehno preseganje doseženega in neprestano utiranje novih naprednih poti in življenjskih tokov. Dolžnost mladih je, da stalno ustvarjajo nove in večje materialne in duhovne vrednote. Zavestno spreminjanje sveta — človekova revolucija bo namreč mlada in trajala bo, dokler bo živel na svetu človek, njen nosilec, smisel in cilj.

Delovna, politična in družbena revolucionarna dejavnost mladine, izražena v organih samoupravljanja, v proizvodnji, silah in delovnih akcijah, je izredno uveljavila mlade in omogočila velike uspehe naše socialistične skupnosti. Ta dejavnost mladine, dopolnjena s njeno ustvarjalno domišljijo in poštovanostnim delom za pridobitev novih znanstvenih spoznav, bo utirala nova pota naše še lepše socialistične prihodnosti.

Jugoslovanska ljudska armada, porojena v ljudski revoluciji, je postala velika šola branilcev in graditeljev socializma. Bojna pripravljenost, moralno-politična enotnost armade in ljudstva, novi socialistični odnosi in naši armadi so napravili iz nje močno oporo in ponos narodov socialistične Jugoslavije.

DRŽAVLJANI SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Čeprav reakcionarne, agresivne in kolonialistične sile krčevito branijo preostale privilegije, so delavski razred in druge napredne sile sveta zdaj odločne in v sposobnejše in bolj kakor kdajkoli se zavedajo, da sadovi človekovega uma in rok morejo in morajo služiti miru in novim zmagam delovnega človeka. Z zaskrbljenostjo in najodločnejšo obsodbo spremljamo najnovejšo atomske eksplozije in strahne nevarnosti, ki v zvezi s tem groze človeštvu. Človekov genij je prodir v mnoge skrivnosti narave in vsega sveta. V njegovih rokah, so sile, ki so ga ponesle v vesolje, sile, ki naš planet lahko spremenijo v bivališče svobodnih in srečnih delovnih ljudi. Toda v rokah reakcionarnih skupin lahko tudi uničijo ves človeški rod in njegovo civilizacijo.

Državljanji socialistične Jugoslavije so ponosni na napore in uspehe svoje dežele v boju za ohranitev svetovnega mira. Naša politična gledišča na beograjski konferenci neblokovskih dežel, v Združenih narodih in v drugih mednarodnih forumih, naš aktivni boj za miroljubno koeksistenco, za urejanje vseh spornih mednarodnih problemov po mirni poti in prijazni vmešavanju v notranje zadeve drugih, za popolno razorožitev in prepoved atomskih poskusov so nam prinesli velik ugled pri vseh naprednih in miroljubnih silah sveta. Mi bomo vztrajali v boju za vsestransko in enakopravno sodelovanje z vsemi deželami in naprednimi gibanji, ki se z dejanji in besedo bore za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov, za gospodarsko in drugo pomoč nerazvitem deželam ter za odpravo diskriminacije, slonec na političnih in gospodarskih blokih in skupinah.

Ko delovni ljudje naše dežele proslavljajo ta mednarodni praznik, žele nove uspehe in zmage delavskemu razredu širom po svetu v njegovem boju za uveljavljanje in nadaljnje razvijanje političnih, gospodarskih in drugih pravic, za zgraditev socialističnih družbenih odnosov, za nove materialne, znanstvene in kulturne dosežke. Skupni boj vseh sil mednarodnega delavskega gibanja, slonec na enakopravnosti ter medsebojnem sodelovanju in vseh osvobodilnih i demokratičnih gibanj, je realna sila in poročilo za ohranitev miru in za zmago socializma na svetu.

Državljanji in državljanke! Dočakajmo in preživimo letošnje prvomajске praznike ponosni na svoja dosedanja revolucionarna dejanja in polni optimizma glede jutrišnjega dne. Proslavimo praznik v znamenju polne solidarnosti in podpore vsem miroljubnim naprednim in osvobodilnim silam sveta.

V miru in socializmu gradimo novo demokratično socialistično družbo — družbo svobodnega delovnega človeka. Narodi Jugoslavije, delovni ljudje mesta in vasi, mladina, pripadniki JLA in člani družbeno-političnih organizacij, čestitamo vam za mednarodni praznik delovnih ljudi prvi maj.

CENTRALNI KOMITE

ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE
ZVEZNI ODBOR SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA
JUGOSLAVIJE

CENTRALNI SVET

ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE
CENTRALNI KOMITE
LJUDSKE MLADINE JUGOSLAVIJE

PRVI MAJ. Medtem ko se bomo ob praznikih oblekli v praznične obleke ali pa se za tri dni spremenili v turiste, je za naše železničarje tudi praznik delovni dan, da bi mi mogli praznovati. Toda tudi njih navdaja prvomajsko vzdušje. Glejte ga, kako krasi svojo lokomotivo. Foto: Denisa

POLITIČNA KRIZA V ARGENTINI

Peronisti branijo mandate

Predsednik Guido ne najde primernih osebnosti za posamezna ministrstva — Izvoljeni peronistični poslanci nameravajo prevzeti svoje funkcije

BUENOS AIRES, 29. apr. Predsednik Argentine José María Guido si je danes še naprej prizadeval, da bi sestavil novo vlado in vsaj nekoliko normaliziral politično življenje v deželi. Po poročilih zahodnih časopisnih agencij je urad argentinskega predsednika sinoči sporočil, da je voditelj Narodne republikanske stranke Walter Perkins sprejel položaj ministra za notranje zadeve.

Predsednik Guido bi moral najti še dve primerni osebnosti za zunanje zadeve in obrambo. Zeli sestaviti široko koalicijsko vlado, ki jo je označil kot »nacionalno«. Po neki njegovi prejšnji izjavi bi moral biti nova vlada sestavljena do sobote. Toda večina ministrstev se ni bila imenovala zaradi težav pri iskanju primernih osebnosti in odporu posameznih

vidnih politikov, ki nečejo sprejeti ponujene funkcije, ker ne zaupajo v »stabilnost« vlade predsednika Guida.

Agencija Reuter poroča, da v deželi še dalje vlada mir, čeprav je politična kriza zelo huda. V prihodnjih dneh pričakujejo, da bo prišlo do razpisa dogovorov. Voditelj peronističnega gibanja in eden izmed guvernerjev, ki so bili izvoljeni na nedavnih volitvah, Andrés Framini, je izjavil, da bodo prišli nekdanji predsednik Juana Peróna stori vse, da bi zaščitili svoje pravice »v okviru zakona in brez uporabe sile«. »Zelimo se izogniti brutornemu vojni, je izjavil novinarjem. Framini je dodal, da bo 1. maja odpotoval v La Plata, glavno mesto pokrajine Buenos Aires, da bi prevzel položaj guvernerja. Po njegovih besedah bo isto storilo tudi drugih osem peronistov — novozvoljenih guvernerjev.

Predsednik Guido je nedavno pod pritiskom armade objavil dekret, s katerim je odvzel mandat izvoljenim peronistom. Framini je zato vložil večerj pritožbo pri zveznem sodišču, v kateri izjavlja, da je akcija predsednika republike protiuslovna. Zahteval je tudi razveljavitev sprejetih dekretov.

Voditelj peronističnega gibanja je dejal, da bodo storjeni tudi drugi koraki za uresničitev zakonitih pravic, toda samo »z dovoljenimi sredstvi«. Omenil je tudi pritožbo Organizaciji ameriških držav (O.A.D.). Framini je izjavil, da je peronistično gibanje edina sila v deželi, ki lahko utrdi enotnost argentinskega ljudstva.

Framinijeva izjava je

prišla samo nekaj ur po sklepu peronističnih sindikatov, ki imajo vodilno vlogo v trimilijonski Konfederaciji dela Argentine, da bodo odpovedali splošno stavko, določeno za 2. maj, v znamenje podpore zahtevi, naj bi izvoljeni peronisti zasedli položaje v pokrajinskih in v parlamentu. Framini je samo pripomnil, da bodo verjetno organizirali protestno stavko s pomočjo vseh sindikalnih organizacij, da pa datum te stavke še ni določen.

TEROR OAS V ALŽIRIJI SE NADALJUJE

Alžirija bo sprejeta v OZN

Referendum v Alžiriji bo junija, skupščina pa bo takoj imenovala vlado, ki bo predložila zahtevo za sprejem v članstvo OZN

ALŽIRIJA, 29. apr. (AFP). Oasovci so včeraj v Alžiriji ubili 19 ljudi, 16 pa so jih huje ali laže ranili. Izvršili so tudi 15 atentatov s plastičnimi minami, in sicer 13 v mestu Alžirija, dva pa v Constantinu.

Teroristi so sinoči poškodovali glavni telefonski kabel v Alžiriji; tako je mesto nekaj časa ostalo brez telefonske zveze. Kakor poročajo iz Orana, so varnostne sile začele v tem mestu »poročajo Katza. Ze davi so ob podpori oklopnih vozil zasedle središče mesta. Poveljnik Orana general Joseph Katz, ki je razdelil mesto na dva dela, namerava podrobno »prerešetati« 200.000 Evropejcev, ki skrivajo velike količine orožja in streliva. Sodijo tudi, da se pri njih skriva veliko članov teroristične organizacije. Katz namerava v mesecu dni postopno preiskati vse mesto. Prepovedal je še civilni promet na glavnih cestah.

Združenje oranskih profesionalnih organizacij namerava vložiti »protesta« pri mednarodnem Rdečem križu zaradi »brutalnosti francoskih varnostnih sil. Združenje trdi, da Francosi v Oranu niso varniki in napoveduje, da bo organiziralo stavko zaradi zadnjih ukrepov francoske vlade proti OAS.

Teroristi v Oranu so sinoči izstrelili več min na kase mobilne žandarmerije takoj nato imenovala vlati Boulanger. Število žrtv ni znano. Oblasti so objavile samo, da so oasovci včeraj ubili osem Alžirčanov in šest Evropejcev.

Tudi v Franciji teroristi danes niso mirovali. V zgodnjih jutranjih urah so poškodo-

vali progo Pariz—Marseille v bližini Avignona. Kmalu potem, ko so odkrili sabotažo na progi je v poslopju avionskega sodišča eksplozirala plastična mina, ki je povzročila precejšnjo materialno škodo.

Newyorški dopisnik tulinjskega lista »As Sabah« piše, da je pričakovati, da

○ Nadaljevanje

na zadnji strani

Armand Gardy je po aretaciji Salana postal novi poveljnik OAS v Alžiriji

PROGRAM NOVE VLADE V DAMASKU

Iskanje sirske individualnosti

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

BEJRUT, konec aprila. Sirska vlada dr. Azmeja je objavila svojo programsko deklaracijo kot osnovo praktične dejavnosti v časovno nedoločeno obdobje. Od 28. septembra lani je to že šesta obsežnejša deklaracija o pereh političnih problemih v državi. Po ločitvi Sirije od ZAR je pet prejšnjih deklaracij veljalo le kratke čase. Program nove vlade, ki ga, kot je poudaril dr. Azme, podpirajo vsi člani kabineta, je določnejši poskus, ugotoviti položaj v Siriji.

Ponovna uveljavitev glavnih zakonov o agrarni reformi, razveljavitev vseh amandmajev, ki so jih sprejeli za časa Kuzbarija in Davalibja, nacionalizacija velikih industrijskih družb in, poudarjanje delavskih pravic, so kot drugi podobni ukrepi izraz težnje večine sirskega prebivalstva. Prejšnje omahovanje v odnosu do znanega trupa peticije »Klmasja« se je sedaj povsem razbilo. Sklepi o ponovni nacionalizaciji tega trupa in obtožbo, da je trust v preteklosti vplival na sirske vlade, na gospodarskem torišču je večino objavljeno stanje pred 28. septembrom, to je v času unije.

NEJASNO STALIŠČE DO ARABSKIH ENOTNOSTI

Medtem ko je stališče vlade zastran ekonomskih vprašanj povsem določeno, pa v tej programski deklaraciji ni čisto jasno stališče do arabske enotnosti. Deklaracija pravi, da bo vlada takoj začela proučevati »dejanske osnove arabske enotnosti«. Raznolika vprašanja enotnosti bodo proučevali razni odbori, prav tako pa jih bodo obravnavali tudi z radijskimi, časopisnimi anketa in v stikih s svobodnimi arabskimi vladi. »Začen-

ganizma«. Hkrati s tem je mogoče opaziti, kako velik pomen pripisujejo ustanavljanju kmečkih kooperacij. Ko je pojasnjeval Huran, ni svoje mnenje tajil novinarjem, je kot najpomembnejše v sedanjem trenutku omenil krepitve vasi, uveljavljanje stimulativnih metod pri nagajevanju kmetov ter organizacijo združ. Zahteval je zagotovitev demokratičnih svobod, svobodo tiska in svobodno delovanje naprednih organizacij. Zdeli se je, da je v njegovem mnenju dani demokracije svobodne napredne sile, ne pa tudi reakcionarnim skupinam. V zadnjih mesecih, poudarja ta sirske voditelje, je imela reakcija prav vse v svojih rokah: vlado, časopise ter vsa materialna sredstva.

POUDAREK NA SIRSKE INDIVIDUALNOSTI

V Damasku čestokrat govorijo o tako imenovani sirske individualnosti. Podobne težnje se nedvomno kažejo tudi v vladni deklaraciji, in to ne le tedaj, ko govori o arabski enotnosti, marveč tudi pri obravnavanju ekonomskih problemov. Ponovna uveljavitev zakona o agrarni reformi ter zakona o nacionalizaciji velekapitala in velikih podjetij je pravzaprav prista-

nek na zahteve velike večine, ki je izpričala odločnost, bojevali se za pridobitve unije. Obenem s tem pa omenja deklaracija tudi vlogo »srednjega razreda«. Prav tako namreč obljublja olajšave tudi sirske trgovcem, in sicer olajšave, ki bi bile »v skladu z ekonomsko politiko države«.

Vztrajanje pri tako imenovani sirske individualnosti je temelj pri iskanju političnih rešitev za številne notranje probleme, pa tudi pri iskanju sirskega odnosa do drugih arabskih držav. Zastran tega je nov program sirske vlade še en poskus, najti sirske poti.

Unionične sile so nedvomno zadovoljne s tistim delom programa, ki utrjuje agrarno reformo in nacionalizacijo ter z razveljavitvijo vseh amandmajev na tiste zakone, ki so jih sprejeli po prekinitvi ZAR.

Razen teh sil pa so še sirska levica ter komunisti, katerih delovanje je sicer že dolga leta prepovedano, kljub temu pa so vseeno nekako uveljavili. Ni treba poudariti, da bodo tudi oni skušali izrabiti obljube novega programa, kajti novi program ne omejuje natanko dejavnosti posameznih strank.

Pa tudi desnica je precej pomirjena zaradi obljub »srednjemu« razredu in zaradi prepričevanj, da bodo podpirali zasebni kapital ne pa njegove koncentracije in da bodo skušali vsiljati to z državnimi gospodarskimi interesi.

Očitno je, da skuša celotni program ohraniti ravnotežje, ki so ga dosegli po

nedavni krizi in kompromisih. Dejansko je program vlade dr. Azmeja poskus, polskati na političnem torišču in s prihodnjo aktivnostjo političnih činiteljev ter intervencijo vlade, ki se neposredno ne opira na kogarkoli, izhod iz nastalega položaja.

Prve določnejše odgovore na vsa vprašanja bodo dali začetek organiziranega političnega življenja v državi, zlasti pa prihodnje volitve, ki jih napoveduje program, kot tudi referendumi o najpomembnejših vprašanjih: državni lavi in arabske enotnosti.

Mirko Aksentijević

Hudi boji v Angoli

Lisbona, 29. aprila. — Po vesteh uradne portugalske časopisne agencije »ANI« so se enote osvobodilne vojske v Angoli ter portugalske kolonialne sile spopadle tudi prejšnji teden. Zlasti hudi spopadi so bili na področju Gornja Danga, ter na področju Noki in Sierra Kvebija.

Kot poroča časopisna agencija »ANI« je padel v teh bojih eden izmed oficirjev kolonialnih sil, medtem ko so en oficir in dva vojaka huje ranjeni. Agencija navaja, da so tudi »uporniške enote« imele mrtve in ranjene.

Agencija trdi, da je portugalski vojski uspelo porušiti veliko taborišče angolske osvobodilne vojske. V napadu na to oporišče je sodelovalo tudi portugalsko letalstvo. Pri tem so portugalske sile zaplenile precej vojaškega materiala in strelišča.

Tovarna Volkswagen ne bo zvišala cen

Bonn, 29. aprila (Reuters). Direktorski svet zahodnonemškega avtomobilskega koncerna Volkswagen je umaknil sklep o zvišanju cen modela 1200, in sicer za 240 mark. Kot poudarja, so razveljavili ta sklep po sestanku ministra za gospodarstvo Erharda s

PRVOMAJSKI RAZGLASI ITALIJANSKIH SINDIKATOV

Rim, 29. apr. (Tanjug). — Ob prvem maju, ki je v Italiji državni praznik in ga slovesno praznujejo zlasti delavske in sindikalne organizacije, je generalna konfederacija dela objavila naslednji razglas: »Okrepimo naša prizadevanja za mir in bratstvo med vsemi narodi ter z nezmanjšano

silo nadaljujmo boji, ki ga delavci drugih držav bijejo za mir, svobodo, socialni napredek in za načela miru, ljubezni, poštenosti, s katerimi naj rešijo vse mednarodne spore. Na praznik dela smo trdno odločeni, prazničevati si za takšno prihodnost človeštva, kjer bo vladal mir, kjer ne bo jedrskih poskusov, nač pa bo dosežena splošna razorožitev«.

Druge sindikalne centre — socialnodemokratska unija italijanskih delavcev ter katoliški sindikati, so poslane italijanskim delavcem razglas, v katerem poudarjajo pomen boja za ohranitev miru v svetu. Proglas tudi spodbuja delavce, naj se s naprejo bori za boljše socialne in ekonomske življenjske razmere.

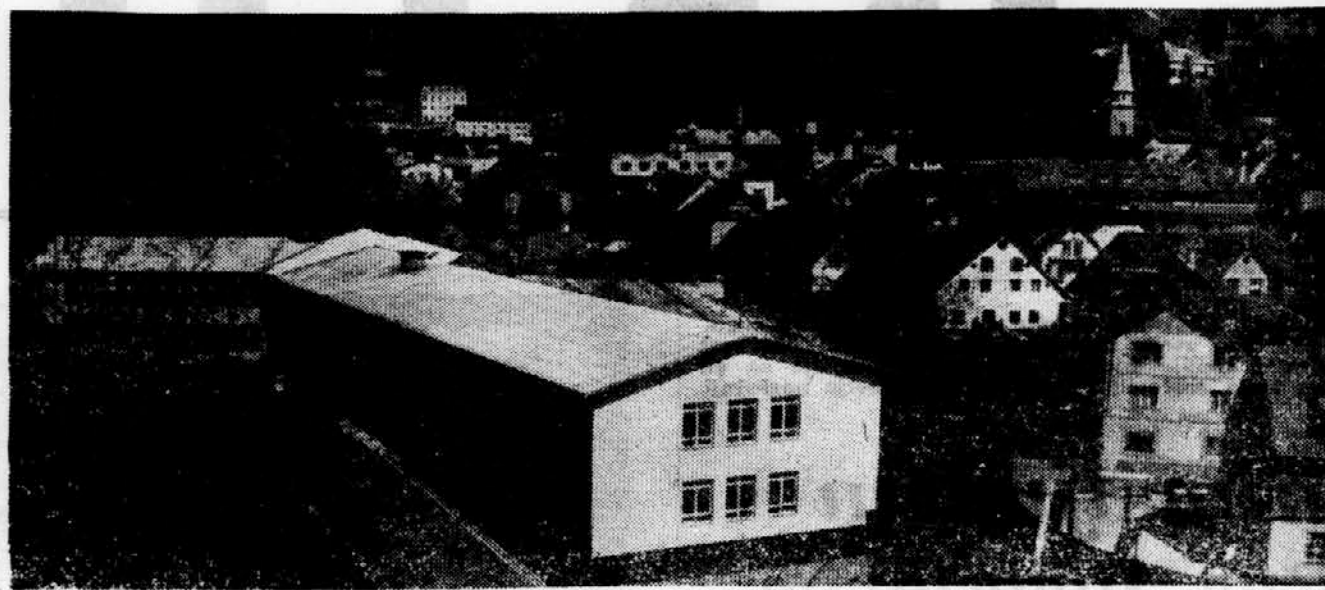
Salazar grozi delavcem

Lisbona, 29. apr. (AP). — Vlada portugalskega diktatorja Salazarja je danes zagrozila delavcem v Portugalski, da bo z vsemi sredstvi preprečila politične demonstracije 1. maja.

Komunistična partija Portugalske, ki je prepovedana, je pozvala delavce, naj na mednarodni praznik dela organizirajo množične demonstracije proti Salazarjevemu diktatorju.

PODVODNA GLASBA: Nova variacija na staro temo: pianista in njegov koncertni klavir so vrgli v toplo vodo kopališkega bazena na Rivieri. Ta glasbeno »kopel« je scena v filmu »Veliki vojvoda in Mr. Pimm«. Film snemajo v Eden Rocu blizu Cannesu porine družbe at ogledujejo

PO EKSPLOZIJU PLASTICNE BOMBE: Uslužbenec neke alžirske transporthne družbe si ogleduje ruševine in škodo, ki jo je povzročila plastična bomba v garaži. Največ škoda je bilo na stropu. Neki otrok, ki je ob eksploziji tekel mimo garaže, je bil ubit.

NOV ZDRAVSTVENI DOM. V okviru prvomajskega praznovanja so v Trzinu odprli nov Zdravstveni dom, ki je nedvomno velika pridobitev za zdravstveno službo na tem področju.

Foto: Deniša

PRVOMAJSKE NAGRADE ZDRUŽENJA DRAMSKIH UMETNIKOV SLOVENIJE

Spodbuda igračem iz Trsta in Celja

LUBLJANA, 29. aprila. Republiški odbor Zdrženja dramskih umetnikov Slovenije je na pobudo Saveza dramskih umetnikov Jugoslavije ob letošnjem 1. maju že četrteč podeli »Prvomajske nagrade«. Letošnje tekmovanje se ni udeležila Drama SNG v Mariboru.

Posebej imenovana komisija si je ogledala sedem predstav v Celju in Trstu. Republiški odbor Zdrženja dramskih umetnikov Slovenije je na osnovi poročila te komisije sklenil, da ne bodo podeli nagrade za režijo. Za igralne dosežke pa so nagradili: RADA NAKERSTA, člana Slovenskega gledališča v Trstu (za vlogo Ivana Ivanova Tolkačeva v delu »Na

veliki cestia A. Čehova) ter FAULA JERSINA, člana Slovenskega ljudskega gledališča v Celju (za vlogo Bernarda v »Smrti trgovskega potnika«). MARILJA GORSIC, članica Slovenskega ljudskega gledališča v Celju, je dobila posebno priznanje za izredno uspešno kreacijo matere v »Smrti trgovskega potnika«.

Prvomajske nagrade, ki jih podeljujejo tudi Zdrženja dramskih umetnikov v ostalih republikah, predstavljajo predvsem moralno spodbudo za se bolj vztrajno in požrtvovalno delo tistih gledaliških ustvarjalcev, ki delajo izven republiških središč.

Poglabljanje sodelovanja akademij znanosti in umetnosti

Split, 29. apr. (Tanjug). — Včeraj se je končalo tridenčno zasedanje Sveta akademij FLRJ, ki je potrdilo potrebo po stalnem sodelovanju naših najvišjih znanstvenih institucij. Zato se letos predvideva posebno posvetovanje, ki bo izključno namenjeno medakademskemu sodelovanju. Zasedanje je bilo na Hvaru.

Ze sosedanje sodelovanje med srbsko Akademijo znanosti, Jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti ter Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, je prineslo zanimive rezultate, se olo v zvezi z izdelavo dialektološkega atlasa naše države, arheološkega zemljevida Jugoslavije in s proučevanjem srednjeveških latinitet.

Predsednik medakademiskega sveta dr. Sinisa Stanković je izjavil dopisniku Tanjuga, da bi morali doseči nove, pa tudi kontinuirane oblike sodelovanja med vsemi akademijami znanosti in umetnosti v državi, saj gre za vrsto problemov, ki niso zanimivi le za jugoslovansko znanost, temveč za prakso vse naše skupnosti. Tako bi dosegli več uspeha kot ob dosedanjih posameznih naporih poedinih akademij. Zato so tudi na hvarskem zasedanju se posebej proučili možnost organizacije raziskovalnega dela akademijah svetov in institutov ob angažiranju skupnih odborov.

Ker organizacijska zasnova takega skupnega dela se ni povsem izdelala, je potrebno, da akademije in najkrajšem času poskrbe za odstranitev vseh zaprek.

Nagrade »Beogradske pomladi 62«

Beograd, 29. aprila. — Tradicionalni beogradske festival zabavnih melodij, znan pod imenom »Beogradska pomlad 62«, se je končal. Obiskovalci priveden v njej vedno bolj upada. Močno žrtijo tudi pomanjkanje mladega kadra. Dosele namreč se niso uspeli pritegniti mladine, da bi se vključevala v gasivska društva.

Več delegatov je ugotavljalo, da je tehnična oprema gasivskih društev za starejša, ker so doslej sred-

Graji na tekst interpretata Djordja Marjanovića. Drugo mesto so namenili kompoziciji »Razsvetljeno okno«; avtor je Dušan Jakšić, tekst pa je napisala Olivera Živković. »Majhne stvari«, kompozicija Alfonsa Vucera in Ane Bešlin, je zasedla tretje mesto. Tudi to pesem je zapel Djordje Marjanović, v drugem aranžmaju pa jo je predstavila Marjana Deržaj.

Povečani prostori študijske knjižnice v Mariboru

Maribor, 29. apr. Tu so pred dnevi odprli nove prostore študijske knjižnice v Mariboru, ki so jih prižadali ob pretesnih dosedanjih prostorih ob Prešernovi ulici.

Študijska knjižnica v Mariboru, ki se je razvila iz nekdanje strokovne knjižnice Zgodovinskega društva v Mariboru ima 100.000 knjig. Novi prostori ji omogočajo povečati zbirko na 200.000 knjig, kar predvidevajo v prihodnjih 10 letih.

S III. ZBORA OKRAJNE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA

Sprostiti toge oblike

Ljubljana, 29. aprila. — Delegati III. zbora Okrajne gasivske zveze Ljubljana so v razpravi poudarili, da požarna služba ni dovolj napredovala zlasti zaradi strokovnih kadrov, nesodobne opreme gasivskih društev in preživljenih organizacijskih oblik. Večina članov požarne službe so nekovificirani ali polkovificirani delavci, medtem ko številno tehnično inteligenco v njej vedno bolj upada. Močno žrtijo tudi pomanjkanje mladega kadra. Dosele namreč se niso uspeli pritegniti mladine, da bi se vključevala v gasivska društva.

Več delegatov je ugotavljalo, da je tehnična oprema gasivskih društev za starejša, ker so doslej sred-

stva nesmotno drobili. Največkrat so vsa sredstva razdelili med društva, ne da bi se dovolj ozirali na potrebe. Tako ni bilo mogoče misliti na modernizacijo niti tam, kjer bi bilo to nujno. Po drugi strani pa se se pojavljale težave tudi zato, ker morajo porabiti velik del svojih sredstev za zavarovanje gasivskega parka. Zavarovalnice so po imenju delegatov odločno previse in preveč obremenjujejo dohodek gasivskih društev. Tudi v industriji se vse premalo zavdajo pomena protipožarne službe. Tako zlasti v manjših podjetjih, obrtnih delavnicah in skladščih ne poskrbe niti za osnovno protipožarno zaščito. Večkrat v podjetju nimajo ra-

zumevanja za delo gasivske ekipe in za njo ne najdejo svetovet. Posledica takih razmišljanj je velika škoda ob požarih v podjetjih, ki bi bila lahko občno manjša. Delegati so opozorili, da tudi toge organizacijske oblike zavirajo nadaljnji razvoj požarne službe. Osnovnim gasivskim organizacijam je treba v bodoče omogočiti široko pobudo, hkrati pa spremeniti vlogo tako okrajne kot republiške gasivske zveze. Te naj ne bi bile več operativni organi in naj bi se ukvarjale z vprašanji, ki so splošnega pomena za razvijanje požarne službe na njihovem območju. —aš

Praznovanje v Voivodini

Novi Sad, 29. aprila. Vseh pet sto voivodinskih mest in vasi se je danes odelo v zelenje in zelene. Ljudje se pripravljajo na prvomajsko praznike. Sinoči so bile povsod baklade, s katerimi so oznanili pričetek praznovanja. Na Trgu svobode v Novem Sadu pa so izvedli pester kulturno umetniški in zabavni program.

Automatizacija telefona na Koprskem

Koper, 29. aprila. — Z vključitvijo avtomatske telefonske centrale Piran v koprsko mrežno skupino, je bila te dni končana avtomatizacija telefona na vsem koprskem območju. Telefonski naročniki in drugi priročnostni uporabniki telefona lahko sedaj kličejo brez posrednosti pošte Koper, Izolo, Piran, Skoflje in Smarje. Računajo, da bodo dela za vzpostavitev avtomatske telefonske zveze z Ljubljano in preko nje z Gorenjsko končana v predvidenem roku, to je do konca letošnjega maja. F. M.

TISKOVNA KONFERENCA NOVEGA PREMIERA SIRIJE. Dr. Bašir Azme, novi ministri predsednik Sirije, odgovarja na svoji prvi tiskovni konferenci na vprašanja novinarjev v svoji delovni sobi v stavbi Serail. Na desni poleg premiera sedita dr. Abdulah Dajen, minister za propagando, in dr. Berkavi, generalni sekretar ministra za propagando.

ši z bratsko ZAR«. Deklaracija sirske vlade tudi poudarja, da bi o načrtu, o katerem bi se zedinili, odločili na referendumu. Sirska vlada se je torej praktično izrekla za arabsko enotnost, ne da bi si pri tem vezala rok.

Kar zadeva demokratične svobodine, obljublja vlada dr. Azmeja svobodno delovanje političnih strank, sindikatov ter »ohranitev svobode misljenja in govora«. Se posebno pozornost bodo posvetili reaktivaciji časopisja in drugih informacijskih sredstev. Vprašanje pa je, katerim strankam bodo odobrili delovanje in kako si naspolz zamisljajo organizacijo političnega življenja in delovanja tiska, saj doslej niso dovolili dela niti eni izmed političnih strank.

KREPITEV SOCIALISTIČNE STRANKE BAAS

Bejrutsko časopisje, ki zelo pozorno spremlja razvoj položaja v Siriji, ocenjuje zadnje dogodke, zlasti pa deklaracijo vlade premiera Azmeja kot krepitve sil socialistične stranke arabskega preporoda (BAAS) ter njenih voditeljev Huranja in Bitara. Do teh sklepov je prišlo časopisje po primerjanju programskih idej te stranke s koncepcijo zadnje deklaracije. Stranka BAAS pravi, je bila tista, ki je dejansko združila Sirijo z Egiptom, toda njena voditelja Huran in Bitar sta pozneje odstopila iz vlade (Huran je bil podpredsednik ZAR). Prav novica sta odobrila ločitve od Egipta, čeprav se nista odredila arabski enotnosti. Njune zamisli so zelo podobne zamislim v deklaraciji sirske vlade.

Stranka BAAS pa pripisuje velik pomen tudi agrarni reformi, ki jo označuje sedanja vladna deklaracija kot »kri sirskega or-

PO OBISKU NAŠE DELEGACIJE V GANI

Pospešena izmenjava

BEOGRAD, 29. apr. (Tanjug). Namestnik predsednika Komitaja za zunanjo trgovino Rudi Kolak, ki se je nedavno mudil v Gani kot voditelj jugoslovanske gospodarske delegacije, je izjavil uredniku Tanjuga, da so pogajanja, ki jih je imela naša delegacija, in njeni razgovori s člani ganske vlade in najvišjimi gospodarskimi funkcionarji, še enkrat potrdili trdno odločenost obeh držav, da se naprej pospešujejo medsebojno trgovinsko izmenjavo in razvijata vsestransko gospodarsko sodelovanje.

Rudi Kolak je poudaril, da so ti razgovori potekali v duhu popolnega razumevanja in prijateljstva. Naša delegacija so povsod zelo prisrčno sprejeli. S predstavniki ganske vlade je delegacija sklenila sporazum o kreditnih olajšavah za graditev pomorskega zorišča v Sekondi in se je pogajala o dobavi investicijske opreme za več industrijskih objektov na podlagi sporazuma o gospodarskem in

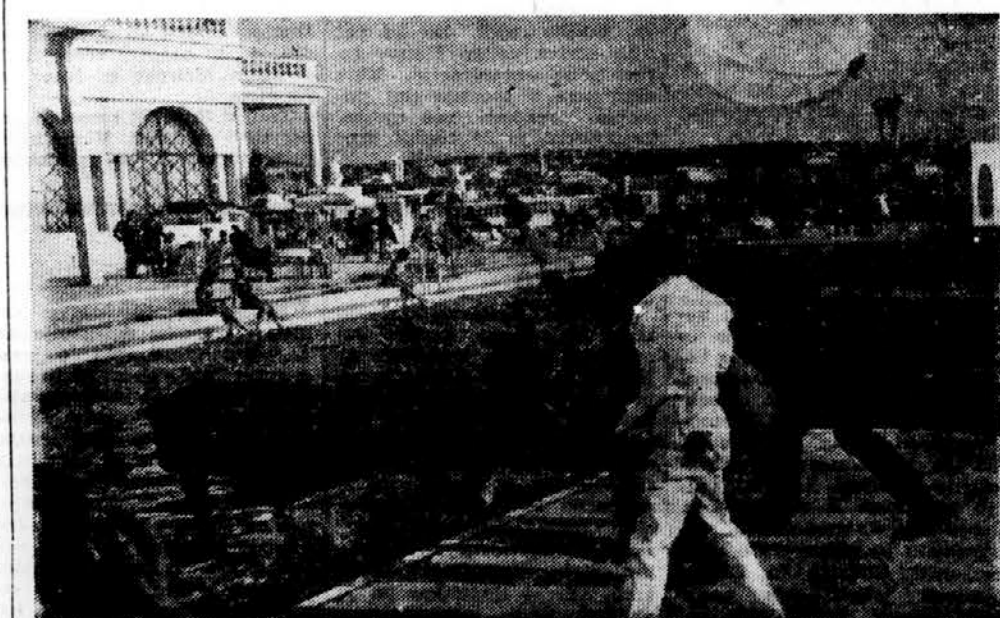
tehničnem sodelovanju, sklenila je tudi olajšave za uvoz iz Gane. Naša delegacija se je razgovarjala o vseh vprašanjih s področja gospodarskih odnosov z ministri za industrijo, trgovino, finanče, kmetijstvo in obrambo. Voditelj delegacije Kolaka je sprejel tudi ganski pred-

sednik dr. Kwame Nkrumah. Rudi Kolak je izrazil prepričanje, da bodo naša in ganska podjetja v kratkem sklenila konkretne pogodbe in da bodo jugoslovanska podjetja tako sodelovala pri izpolnjevanju plana gospodarskega razvoja Gane.

Kar zadeva kreditne olajšave za graditev pomorskega zorišča v Sekondi, je Rudi Kolak poudaril, da bo ta sporazum omogočil našim podjetjem »Pongrade skleniti pogodbo o graditvi pristanišča in drugih objektov in s svojo odlično tehniko in velikimi izkušnjami pomagati pri izgradnji Gane.

Rudi Kolak je na koncu dejal, da se v rezultatih obiskane naše delegacije v Gani izražajo prijateljski odnosi med obeh državama, ki se ne-
nežno razvijajo in krepijo.

s fotokamero po svetu • s fotokamero po svetu • s fotokamero po svetu • s fotokamero po svetu • s fotokamero po svetu

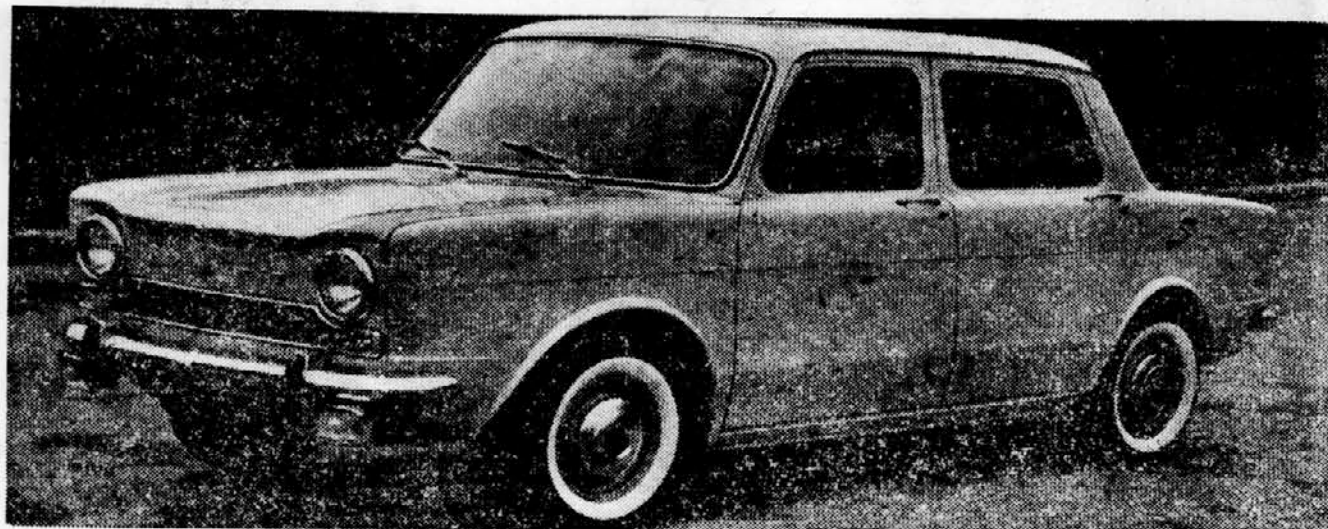

PODVODNA GLASBA: Nova variacija na staro temo: pianista in njegov koncertni klavir so vrgli v toplo vodo kopališkega bazena na Rivieri. Ta glasbeno »kopel« je scena v filmu »Veliki vojvoda in Mr. Pimm«. Film snemajo v Eden Rocu blizu Cannesu porine družbe at ogledujejo

PO EKSPLOZIJU PLASTICNE BOMBE: Uslužbenec neke alžirske transporthne družbe si ogleduje ruševine in škodo, ki jo je povzročila plastična bomba v garaži. Največ škoda je bilo na stropu. Neki otrok, ki je ob eksploziji tekel mimo garaže, je bil ubit.

● POMENIK O TEHNIKI ● POMENIK O TEHNIKI ● POMENIK O TEHNIKI ● POMENIK O TEHNIKI

Najbrž ob tej sliki ne bo nihče ugovarjal, da je SIMCA 1000 elegantno vozilo.

Simca 1000 - presenečenje letošnje avtomobilске sezone

Obiskovalci letošnje avtomobilске razstave v Zenevi vedo povedati, da ni bilo za nobeno od razstavljenih vozil toliko zanimanja kot za avtomobil SIMCA 1000, s katerim je ta znana francoska avtomobilska tovarna posegla v vedno oštršo konkurenco na evropskem avtomobilskem tržišču v kategoriji osebnih avtomobilov srednjega razreda.

Nova SIMCA 1000 pa ni povzročila presenečenja le med avtomobilskimi kupci, temveč tudi med avtomobilskimi strokovnjaki, saj se v konstrukcijskem pogledu v osnovi razlikuje od vseh dosedanjih modelov, ki jih je izdelovala tovarna SIMCA. V prvi vrsti velja to za pogonski sklop, ki je v celoti nanesen v zadnjem delu vozila.

SIMCA 1000 je opremljen s štirivalnim štiristaktnim vodno hlajenim pogonskim motorjem, ki ima delovno prostornino 1094 cm³. Motor je vgrajen v vozilo posebej, pod kotom 15 stopinj proti vzdolžni osi vozila, s čimer je uspelo znižati težnjo vozila pa tudi njegovo karoserijo je lahko nižja. Glavne značilnosti tega kompaktnega in vzdržljivega pogonskega motorja so kratek hod batov (68 mm) ter funkcionalno dobro izbrano kompresijsko razmerje (7,8:1). Motorna gred je vlezajena s 5 ležaji, kar zagotavlja izredno elastični hod motorja. Maksimalna moč motorja je 35 KM pri 5000 vrt/min in je omejenjen kompresijskim razmerju, kar daje za 600 kg težko vozilo več kot ugodno specifično moč motorja 36,9 KM/liter delovne prostornine cilindrov.

Pogonski motor, sklopka, diferencial in zadnja os so povezani v skupnem sklopu, ki je vpet na posebnih nosilnih vzmeteh, tako da med vožnjo v vozilu niha, kar predstavlja svojevrstno posebnost. Prenos vrtilnega momenta je izveden preko enoploščne suhe sklopke. Posebna finese za vozilo te kategorije je tudi hidravlični prenos posluževanja sklopke. Pogonsko vozilo je izvedeno na dveh kolesih s 4-stopenskim posvsem sinhroniziranim menjalnikom vrste PORSCHE.

Sicer pa nas v konstrukcijskem pogledu izvedba pogonskega motorja SIMCE 1000 v marsičem spominja na pogonski motor avtomobila FIAT 600.

Nosilno ogrodje SIMCE 1000 je zelo preprosto izvedbo, kar velja za manjšimi izjemami tudi za celotno njeno konstrukcijo.

Osnovo tvori samonosna karoserija, ki je izdelana iz valjane pločevine. Posamezni deli karoserije so med seboj povezani le na posameznih mestih, tako da jih je po potrebi lahko zamenjali. Dobra stran take izvedbe karoserije je zlasti v primeru karambola, ko lahko posamezne poškodovane dele karoserije enostavno in hitro zamenjamo z novimi.

Kljub svoji enostavni gradnji, pa karoserija SIMCE 1000 za pogled ni lahka. Z majhnimi, ne pretrajanimi okraški iz kroma vzbuja videz solidnega in elegantnega vozila. Karoserija je 4-sedežna s štirimi vrati za vstopanje. Vzmetenje je kombinirano. Vzmetenje prednje preme je izvedeno s transversalno polleptično vzmetjo, vzmetenje zadnje preme pa je izvedeno z vijaknimi vzmetmi. Vse skupaj pa dopolnjuje še dopolnilno vzmetenje s hidravličnimi blažilci sunkov.

SIMCA 1000 je po velikosti nekoliko enaka kot FIAT model 1100, vendar je mnogo bolj prostorna in udobna. Dolžina vozila je 3800 mm, širina 1480 mm in višina 1330 mm. Doseže maksimalno hitrost 120 km/h pri porabi pogonskega goriva 6,5-8 litrov

na 100 kilometrov. Za pospešitev od 0 na 20 km/h potrebuje 1,2 sekunde, od 0 na 40 km/h 4,4 sekunde in od 0 na 100 km/h 39,9 sekund. Zavore so hidravlične na vsa štiri kolesa, ročna mehanska zavora pa deluje na zadnji kolesi.

Poleg velikega povpraševanja na francoskem tržišču, bo postala nova SIMCA 1000 prav gotovo iskano vozilo tudi v številnih drugih državah. To tako zaradi svojih dobrih tehničnih lastnosti, kot tudi zaradi zelo ugodne prodajne cene, ki je na francoskem tržišču le 6.490 NF.

Dokaz več za veliko zmogljivost SIMCE 1000 pa je zanimanje, ki ga je za njo pokazala tudi znana italijanska tovarna športnih avtomobilov in specialnih avtomobilskih pogonskih motorjev ABARTH. Tako je ta tovarna že za letošnje ženevsko avtomobilsko razstavo pripravila dva prototipa športne izvedbe SIMCA-ABARTH 1000 v izvedbi elegantnega coupeja, ki zmore s pogonskim motorjem, predelanim po Abarthovih strokovnjakih hitrost 200 km/h.

Serijska proizvodnja SIMCE 1000 se je že pričela. Začetna dnevna proizvodnja je preračunana na 1000 vozil dnevno.

S tveganjem življenja rešujeta druge

Tovariša Leopold Mikluž in Miha Janežič iz Nove Gorice pri opravljanju nevarnega poklica

Leopold Mikluž in Miha Janežič iz Nove Gorice požrtvovalno in s tveganjem svojih življenj opravljajo poklice, da bi rešila druge pred hudimi nevarnostmi. Stalno namreč »sedita« na sodu »priznanega« smodnika. Se hujše. Z jeepom se vozita okrog kot člana ekipe za razminiranje neeksplozivnega vojnega materiala, zbirata ga in razstreljajeta. Stare bombe in granate, ostanke dveh vojn, so kljub opreznosti zadržane in nevarne. Malokdo, ki ju sreča na taki vožnji na stranskih cestah in kolovozih, ve za njuno humano delo.

Otroci na paši, kmetje na polju, delavci v gozdu in

iskalci starega železa naltijo na stare neeksplozivne granate, ki jih je treba uničiti. Alojz Paulin iz Ravnice pri Grgarju je našel 172 različnih granat v skupni teži več kot 2800 kg. Poročila o neljubih ponovnih najdbah prihajajo tudi od drugod. Uničiti bo treba 8 granat kalibra 250 mm iz prve svetovne vojne. Granato težjega kalibra sta odpeljala te dni iz Ajševce, kjer je dve leti ležala za vsako gostilno. Cenita, da jih bosta letos uničila za več kot 25 ton, torej celo nekaj več kot lani.

Ko se zbere pred nekdanjo vojaško kaverno na Vraticih pod Gabrijelovim hribom dovolj materiala za

enkratno uničenje, vidimo tu pravi muzej neeksplozivnih izstrelkov iz obeh vojn: od ročnih, minometalskih in letalskih bomb do tepovskih granat raznih kalibrov in plinskih bomb, napolnjenih s solzivcem in dušiljivcem. Največ materiala je italijanskega, avstrijskega, nemškega in francoskega izvora in vseh mogočih kalibrov.

Sem ter tja je slišati s tega delovnega mesta z molkele grom močne eksplozije. Iz kaverne vzbuhne val črnega dima in zračni pritisk zamaja krivenečaste gatre na pusti gmajni nedaleč od naselij. V ozračju je čutili jek vseh vojn po smodniku. Izra varnih za-

Tovariša Leopold Mikluž in Miha Janežič iz Nove Gorice

Foto: Perat

● MEZICA

Več ideološko-političnega dela

Na letni konferenci Zveze komunistov rudnika Mežica so ugotovili, da so v zadnjem obdobju dosegli precejšnje uspehe pri decentralizaciji delavskega samoupravljanja. Kljub temu pa so opozorili še na nekatere primerne mezdne miselnosti, saj poskušajo nekatere ekonomske enote doseči čim višje cene svojih izdelkov in se pri tem ne ozirajo na ostale enote. Poudarili so, da bo treba v prihodnje posvetiti večjo pozornost ideološko-političnemu izobraževanju članstva.

V živahni razpravi so udeleženci konferenca poudarili, da se posamezni komunisti na vodilnih položajih radi izmikajo delu v organizaciji in na terenu z izgovorom, da so v podjetju preveč obremenjeni. Med drugim so sklenili, da je treba še bolj decentralizirati delavsko samoupravljanje, sodelovati pri urejanju pravih razporedov delovne osebnosti, da bi bilo dobro ponovno ustanoviti vsake aktivne.

KAKO BODO PORABILI SREDSTVA ZA KOMUNALNA DELA

V Mežici letos razpolaga s 28 milijoni din, ki jih bodo porabili za komunalno dejavnost. Uredili bodo glavni vod kanalizaci-

● CELJE

VEČ AVTOBUSOV ZA 1. MAJ

Ker je v prazničnih dneh preveč potnikov na nekaterih avtobusnih progah, bo celjsko avtobusno podjetje okrepilo svoj vozni park na nekaterih turistično zanimivih progah. Tako se bodo Celjani lahko prvič — seveda če bo lepo vreme — peljali s avtobusom preko Svetine na Celjsko kočo in preko Šofljanja do planinskega doma na Slemenu. Več avtobusov bo tudi proti Logarski dolini, saj bodo odhodi tja ob 7.30, 11.00 in 15.30; in proti Rimskim Toplicam.

klonov pa se prikažeta človeka v delovnih oblekah, obraza ima žarita, zaradi uspešne opravljenega dela. Tvegani proces vodi referent civilne zaštite pri oddelku za notranje zadeve OLO Gorica Mikluž, strokovno pa ga opravlja Janežič. J. Perat

● VAS-FARA

ZORAVSTVENO POSTAJA SO UREDILI

V nedeljo, 29. aprila, bodo v Vas-Fari odprli zdravstveno postajo, ki jo so začeli urejati junija lani. Nova zdravstvena postaja je v hiši, ki jo je v ta namen kupil ObLO Kočevje. Zgradbo so popravili in prenovili ter jo nadzidali za eno nadstropje; zanj so po približni oceni prispevali prebivalci s prostovoljnimi prispevki v denarju, materiali in delu več kot milijon dinarjev. Del sredstev za gradnjo in opremo bosta prispevala še okrajni zavod za socialno zavarovanje in ObLO. V postaji so v pritličju prostori za splošno in zobno ambulanco, manjši laboratorij ter stanovalnice za zdravniško sestro, v prvem nadstropju pa stanovalnice za zdravniško. Zdravstvene postaje se bodo posluževali prebivalci Banje Loke, Oslinice, Kolpeške doline in tudi sosednje Hrvaške. S slovenske strani Kolpe bo postajni okoliš zajel okoli 1800, s hrvaške pa še 600-700 prebivalcev. J. P.

Naš fotozapisek

Po dolgem čakanju na tople pomladansko vreme je v enem tednu sadno drevje pognalo brstje in se tudi razcvetelo. Sadjarji menijo, da poznejše cvetenje kot druga leta ne bo vplivalo na poznejše zorenje jesenskega sadja, če bo čez poletje in jeseni ugodno vreme. Kakor kaže cvetenje, so se namreč tiste sile, ki jih je hladno vreme dolgo zadrževalo v zimskem spanju, tako napelo do prihoda vročega sončnega vremena, ki je prišlo proti koncu aprila, da je drevje pognalo in razcvetelo v mnogo krajšem času kot druga leta. Ob vročem vremenu, ko so navadno tudi noči tople, bo tudi nadaljnja rast mnogo hitrejša kot v zgodnji pomladi. Pozna otoplitev vremena pa se bo poznala pri zgodnjih sortah sadja, predvsem češnjah, ki so se v mariborski okolici razcvetale tudi šele proti koncu aprila. Foto: Petek

Kam peljati domače in tuje turiste?

V mariborskem hortikulturnem društvu so razpravljali o ureditvi Mesnega parka

Mariborski mestni park je lep botanični vrt, ki ga v zadnjem času zanemarjamo in ne skrbimo dovolj za njegovo urejanje. Cvetlične grede oskrbujejo le z najskromnejšim cvetjem. Na vsakem koraku je opaziti staranje dreves, trnja, trila debela, odlomljene vrbove, zapuščene šture in druge nerednosti, ki niso v po-nos Mariboru. Že več let ni nihče poslal poti s poljan-skim peskom in so lete ob deževju ter južnem snegu blatne in pešči hodijo po travi, ob robovih poti. Tudi kanalizacije v parku ni, saj jo kazalo čimprej urediti, in bi jo sedaj voda ob deževnem vremenu stekla skozi park in poplavlja pločnik v Maistrovi ulici. V zadnjem času so izginile tudi žične pregrade, ki so včasih obrobile poti. Pazniška služba je preslabo in premo učinkovito organizirana ter bi kazalo na tem področju nekaj ukreniti.

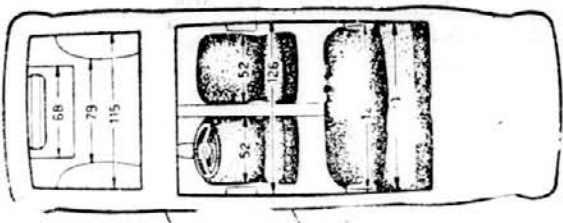
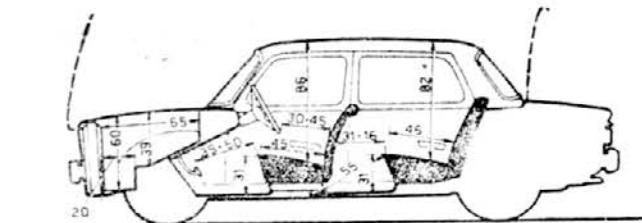
V zadnjih 40 letih se je prebivalstvo Maribora potrojilo, medtem ko se je površina parka celo zmanjšala. Prenehati bo treba nadaljnje gradnje ob parku in njegovem severnem robu. Za akvarij je odveč parku precejšnjo površino, medtem ko Dom tabornikov izolira park od zelenih površin. Obstajajo pa še načrti za gradnjo lovškega doma, drsališča in še nekaterih drugih objektov. Zidove in plotove ob parku bo treba podreti, posebej še kitajski zid med bivšim semeniščem in ulico Ob parku.

Za strokovno in kulturno vzdrževanje ter obnovo parka bo treba postaviti družbeno nadzorstvo in ustanoviti ustrezen organ, v katerega bi poleg predstavnikov Mesnega vrtnarstva in komunale vključili še predstavnike zavoda za urbanizem, zavoda za spomeniško varstvo, turistično-olepševalnega društva, višje agronomsko šole, gozdarske inšpekcije in hortikulturnega društva. Turistična propaganda je zadnje čase v hudi zadregi: kam popeljati domače in tuje turiste? V zanemarjeni park ali na vzpenjačo, kjer je hotel Bellevue zaprt, ali na otok, kjer ni čiste vode in se tribuna podira, ali na jezero, ki je na najlepših mestih okrajaeno z bodečo žico, ali na obrežje Drave, ki je povsod zanemarjeno. O teh in še nekaterih drugih problemih okoli ureditve parka so razpravljali na nedavnem občnem zboru hortikulturnega društva. M. K.

Otroško igrišče v mestnem parku

Foto: Gal

Je pa SIMCA 1000 tudi zelo udobno vozilo — o tem pričata njegov toris in naris z vrisanimi merami.

Naravnajmo televizor pravilno!

Televizija prodira vedno bolj in bolj v naše življenje. V precejšnji meri nam že nadomešča kino, gledališče, zabavišče, aktualna predavanja, športne prireditve itd. Televizija spreminja naše navade in nas vedno bolj priklipa na dom. Dočim nam radio dandanes služi že bolj ali manj kot zvočna kulisa ob našem delu, se moramo televiziji popolnoma posvetiti, saj terja ves naš prosti čas. Na žalost rokovalen s televizorjem ni tako enostavno in mnogi delajo pri tem napake. Naš namen je, gledalcem pojasniti nekaj bistvenih stvari o regulaciji televizorja, za katero se nam zdi, da vsem ni čisto jasna ali pa jo mnogi radi pozabljajo.

Vsak navaden televizor ima skupno najmanj 8 regulacij za sliko in ton. Vse regulacije so važne, niti ena ni odveč. Mnogi gledalci enkrat naravnajo sliko, potem pa dan za dnem le vključijo televizor. Zaradi variacij v omrežni napetosti se slika seveda soreninja in taki gledalci, ki imajo slabo ali nestabilno sliko, ponavadi zabavljajo čez slab prenos iz studijev nevedoč, da ne niso pravilno naravnali vseh regulacij pri televizorju.

Vrstni red naravnave oziroma pregleda regulacij je ta:

- groba nastavitve kanala
- natančna (fina) nastavitve kanala
- horizontalna sinhronizacija
- vertikalna sinhronizacija
- regulacija kontrasta
- regulacija svetlobe
- regulacija jačine in barve tonov

Pri grobi regulaciji naravnava najprej kanalnik na sprejemni kanal (na primer na Kravce — kanal 5). Sledi natančna nastavitve posebnega regulatorja (fina regulacija). Gumb zavrtimo v eno smer do konca, nato v drugo smer do konca. Medtem smo pregledali celo televizijsko območje enega kanala. Na eni

strani slika izgine in ostane samo črna črta. To so tonški signali. Na drugi strani slika sicer ostane, ni črna, ampak premenljiva. Takoj glasov z večjo oddaljenostjo pojema. Točna nastavitve sredine je, če zavrtimo gumb tik do tonških črt in nato nazaj za širino palca. Slika je tu najbolj ostra in tudi glasovi popolnoma razumljivi.

Večina gledalcev meni, da je horizontalna sinhronizacija točno naravnana takrat, ko vidimo celo sliko — pa ni vedno tako. Praktično ugotovimo sredino horizontalne sinhronizacije z enostavnim poskusom. Zavrtimo kanalnik, to je samo grobo regulacijo iz našega kanala v sosednji kanal in takoj spet nazaj. Če slika ostane na ekranu, potem je sinhronizacija točna. Če pa se slika »podrli«, torej vidimo le črte, pomaknemo gumb za horizontalno sinhronizacijo v eno smer in spet zavrtimo kanalnik v drug kanal. To ponavljamo toliko časa, da slika ostane na ekranu. Največkrat se nam to posreči že s prvo takšno regulacijo. Na videz ta regulacija ni potrebna, opazili pa bomo, da vam bo na ta način ostala slika ves večer nepremaknjena in tudi vsako preklapljanje z enega studia na drugega ne

bo motilo sprejema. Reguliranje vertikalne regulacije je bolj enostavno, ker vsaka nepravilnost povzroči beg slike in to navzgor ali na navzdol. Sprememba vertikalne sinhronizacije je kaj lahko možna, ker je odvisna od frekvence našega električnega omrežja. Pri pravilni nastavitvi sinhronizacije naravnava gumb tako, da nam najprej slika beži od zgoraj navzdol. Gumb vrtimo počasi naprej, slika beži čimdalje počasneje in navsezadnje skoči navzgor in ostane »kot pribita«. Po znežja naravnava fine regulacije kanala ima vršalski poslednjo tudi spremembo vertikalne sinhronizacije. To moramo upoštevati in jo ponovno naravnati.

Temeljno pravilo za regulacijo kontrasta je: Ogledajte si kontrast vsaj enkrat pred začetkom programa, ko postaja emitira monoskop. Kontrast naravnava iz začetnega položaja, to se pravi, kjer slika skoraj že izgine tako in le toliko, da opazimo vse odtenke med popolnoma črnimi in popolnoma belimi črtami. Ko smo to naravnali, dodamo svetlobe le toliko, da vidimo slike popolnoma jasno, ne preveč črna in ne preveč svetlo. Večina gledalcev nastavlja kontrast preveč močno. Dobro je, da z občutkom ugotovimo pravišni stopnjo, kar obenem tudi pomeni, da ne kvarimo televizorja. Trajno gledanje pri velikem kontrastu povzroči ne samo neugodno migetanje, temveč tudi prekomerno izrabo fluorescentne mase v notranjosti katodne cevi. Čim starejši je televizor, tem manjši kontrast je in tako na zelo enostaven način lahko ugotovimo izrabo katodne cevi. Pri starejših televizorjih nastanejo pri močnem kontrastu, ki pa še vedno zadostuje za dobro gledanje programa, redke bele črte, ki so povratni impulzi in prvi znak,

da bo treba katodno cev kmalu zamenjati ali pa ji na umeten način podaljšati življenjsko dobo.

Regulacija tona pri televizjskem sprejemniku je precej enaka kot pri UKV sprejemniku. Najbolje je, da visokih tonov ne režemo, da dobimo isto reprodukcijo, kot nam jo pošiljajo iz studijev.

Pripominjamo, da ima vsak televizor na zadnji strani še dve regulaciji za popravke slike, ki pa sta pravzaprav namenjeni televizijskim tehnikom. Z njimi reguliramo izključno samo osrednji krog monoskopa. Ogledmo si pred programom monoskop in če je bolj podooben jaku kot krogu, ga poskusimo popraviti. Reguliranje pričnemo z linearnim gumbom in najprej samo zožimo sliko. Nato vrtimo nelinearni gumb tako dolgo, da dobimo vrhnji in spodnji del kroga enak. Nazadnje z linearnim regulatorjem razvlečemo sliko še nazaj tako, da dobimo krog res popolnoma okrogel.

Ob koncu svetujemo, da nikdar ne poskušate sneti zadnje stene televizorja, kadar je ta v pogonu, ker je to življenjsko nevarno. Stalna napetost šasije in vseh njenih delov je lahko enaka omrežni napetosti, poleg tega pa ima še katodna cev in z njo vrstni transformator napetost okrog 16.000 voltov. Zadnje čase izdelujejo tovarne že televizorje z delno pa tudi popolno avtomatsko regulacijo. Poseben elektronski sistem samodejno izravnava vse razlike v sinhronizacijah, kontrastu in fini regulaciji kanala. Tako so regulacije omejevali samo na jakost tonov in grobo izbiro kanala. Pri nas so takšni televizorji še redki, vendar lahko že kmalu pričakujemo tudi pri domačih TV sprejemih to izpolnilne.

MARJAN KRALJ

Alžirija bo sprejeta v OZN

bo Alžirija sprejeta v OZN že prvi teden 17. zasedanja Generalne skupščine. Zasedanje se bo začelo 18. septembra, tako da bo Alžirija — kot meni dopisnik — verjetno sprejeta v OZN že 19. septembra. Diplomatski krogi v OZN sodijo, da se bo julija sestal Varnostni svet in proučil prošnjo neodvisne Alžirije za sprejem v OZN. Sodi, da bo referendum v Alžiriji v juniju in da bo alžirska skupščina takoj na to imenovala vlado, ki bo predložila zahtevo za sprejem v članstvo OZN.

List piše, da bo ceremonija ob sprejemu Alžirije v OZN verjetno prisostvoval tudi novi alžirski premier.

Titova brzojavka nizozemski kraljici

Beograd, 29. apr. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal nizozemski kraljici Julijani naslednjo brzojavko:

»Prosim Vaše veličanstvo, da sprejme moje čestitke za rojstni dan za najlepši in ljubejši dan za Vašo osebo srečo in za napredek nizozemskega ljudstva.«

DELO

VOLITVE V ORGANE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA KONČANE

Delavci se podrobno zanimajo za gospodarjenje in poslovanje

Na predvolilnih zborovanjih so kolektivi obravnavali vse probleme v kolektivih

BEOGRAD, 29. apr. (Tanjug.) Jutri bodo končane volitve v delavske svete in upravne odbore v vseh ljudskih republikah. Samo v manjšem številu gospodarskih in drugih organizacij s sezonskim poslovanjem bodo volitve maja in junija.

Podatki, zbrani iz občinskih sindikalnih svetov in gospodarskih organizacij, kažejo, da so bile volitve v večini kolektivov dobro pripravljene, da so v predvolilni dejavnosti podrobno proučili rezultate poslovanja in da so za člane upravnih odborov in delavskih svetov izvolili naj-

približno 50 odst. na novo izvoljenih članov organov samoupravljanja lani ni sodelovalo v delavskih svetih in upravnih odborih, vsem ko je v manjših kolektivih ta odstotek znatno manjši.

Letos je bilo zanimanje članov delovnih kolektivov za vse, tudi za najmanjše probleme življenja in dela gospodarskih in drugih organizacij, ki so vplivali na delovni dohodek, na delovno stornost in na izkoriščanje zmogljivosti, večje kakor prejšnja leta. V Valjevu na primer so člani kolektiva na dolgi, toda plodni sestan-

kih zahtevali, naj jim pojasni o oceni izkoriščanja zmogljivosti, preskrbi s surovinami in možnostmi prodaje njihovih proizvodov. Zastavili so vprašanja o možnostih, da bi se usmerili na proizvodno združevanje, zahtevali so, naj jim podrobno poročajo o lanskim investicijam. Kakor v večini drugih krajev, so tudi v Valjevu na zborovanjih zahtevali vsestransko oceno poslovanja, proizvodnih stroškov, rentabilnosti, ekonomičnosti in varčevanja.

Zelo pogosto so kritizirali neodgovorno linearno zvišanje prejemkov, zlasti visoko kvalificiranim strokovnjakom in voditeljem podjetij. Novim organom samoupravljanja so naročili, naj čimprej prouče politiko notranje delitve.

V večini kolektivov so na zborih najprej poročali o poslovanju, pozneje pa so obravnavali kandidatsko listo. V nekaterih organizacijah pa se na volitve niso skrbno pripravili, kar je videti iz poročil občinskih sindikalnih svetov. V avtoindustrijskem podjetju »Sloga« v Peči se na volitve skoraj sploh niso pripravili, ker so mislili, da jih sprito direktorjeve odsotnosti ne morejo uspešno opraviti. V Kikindi, kjer je občinski sindikalni svet sklical voditelje gospodarskih organizacij na pogovor o volitvah, se je pokazalo, da so v podjetjih tudi takšni funkcionarji, ki niso vedeli, da bodo volitve v nove organe delavskega samoupravljanja.

Slovesnosti na Hrvaškem

Zagreb, 29. aprila (Tanjug). Prvomajski prazniki so se začeli na Hrvaškem z vrsto priložnostnih slovesnosti in kulturno-umetniških prireditev v Zagrebu, Karlovcu, Sisku in drugih mestih in industrijskih središč te republike.

Na desetdeseto Zagrebčanov se je odpravljalo danes s posebnimi vlaki, avtobusi in zasebnimi avtomobili na enodnevnih in večdnevne izlete v bližnje okolice, v Slovenijo, Istro in Hrvatsko Primorje.

IZ VČERAŠNJE DRUGE IZDAJE

Podaljššan sestanek

Danes dopoldne še en delovni sestanek

WASHINGTON, 28. aprila (Reuter). Predsednik britanske vlade Macmillan in predsednik ZDA Kennedy sta imela danes tri sestanke. Po informacijah zahodnih agencij sta govorila o odnosih med Zahodom in Zahodom, o Berlinu, o delu razorožitvene konference v Zenevi ter o Skupnem trgu.

Predstavnik za tisk Beie hiše Salinger je nocoj izjavil, da sta predsednik Kennedy in premier Macmillan sklenila nadaljevati razgovore, čeprav je bilo določeno, da bodo že nocoj objavili skupno sporočilo. Salinger je novinarjem povedal, da sta Kennedy in Macmillan prišla do zaključka, da danes ne bi mogla proučiti vseh vprašanj, ki so bila na dnevnem redu. Za jutri je bilo sicer določeno le skupno kosilo v Belji hiši, vendar bosta oba državnika imela dopoldne najbrž še en delovni sestanek.

Javornik pri Segniju
Rim, 28. aprila. (Tanjug). Italijanski zunanji minister Antonio Segni je sprejel ju-

goslovanskega veleposlanika v Rimu Mihajla Javorškega in se z njim dlje časa razgovarjal o odnosih med obema državama in o perečih vprašanjih, ki zanimajo obe sosednji državi.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Razen sudanskih predstavnikov so bili na kosilu tudi člani ZIS Svetislav Stefanović, Avdo Humo in Slobodan Penec, sekretar SZDL Jugoslavije Veljko Vlahović, predsednik zveznega odbora Zvezne ljudske skupščine dr. Mladen Iveković in drugi naši funkcionarji in predstavniki vojske.

Na čast visokemu gostu iz prijateljskega Sudana generalu Hasanu Beširu Nasru je državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak danes priredil slovesno kosilo v Domu armije v Beogradu.

Telegrami

ADENAUER POJDE NA OBISK V FRANCIO — PARIZ. Francosko zunanje ministrstvo je objavilo, da bo zahodnonemški kancler Adenauer uradno obiskal Francijo, kjer se bo mudil od 1. do 6. julija. Na obisk ga je povabil predsednik de Gaulle.

BRENTANO V ZDA — WASHINGTON. Bivši zahodnonemški zunanji minister Brentano je prispel v Washington na sedemdnevni obisk. Danes se bo s predsednikom Kennedyjem razgovarjal o berlinskem vprašanju. Ameriški funkcionarji menijo, da bo Brentano skušal vplivati na to, da bi ZDA spremenile nekatere svoje predloge v zvezi s pogajanjimi o berlinskem problemu s Sovjetsko zvezo.

MEDNARODNI INDUSTRIJSKI SEJEM — HANNOVER. Tu so odprli mednarodni industrijski sejem. Otvoritev se je udeležil zahodnonemški gospodarski minister Ludvig Erhard. Na sejmu sodeluje nad 5400 razstavljavcev iz 26 držav.

DEMONSTRACIJE MEDICINSKIH SESTER — LONDON. Na londonskih ulicah je v soboto demonstriralo 7000 medicinskih sester, ki zahtevajo višje plače. Demonstrantke so se potem zbrale na Trafalgarovem trgu, kjer je bilo veliko zborovanje, na katerem so govorili laburistični poslanci in sindikalni funkcionarji.

SVEDSKA IN SKUPNI TRG — STOCKHOLM. Predsednik švedske vlade Tage Erlander je izjavil, da sklep Norveške o priključitvi k Skupnemu trgu ne bo vplival na stališče Švedske do te gospodarske organizacije. Dejal je, da je Norveška v drugem položaju kot Švedska, »mi pa moramo misliti na našo nevtralnost«.

JAPONSKA TRGOVINA Z NERAZVITIMI DRŽAVAMI — TOKIO. Japonsko ministrstvo za zunanjo trgovino je objavilo sporočilo, v katerem se zavzema za bolj intenzivne gospodarske odnose in večjo blagovno izmenjavo Japonske z nezadostno razvitimi državami v Aziji in Afriki. Ministrstvo priporoča, naj japonska vlada gospodarsko in tehnično bolj pomaga nerazvitim državam in naj zniža uvozne omejitve in carine za poglavitne industrijske proizvode.

OBSEDAJA SALANOVE TAJNICE — PARIZ. Poselno vojaško sodišče je obsodilo na leto dni zapora bivšo tajnico kolonovde OAS Raoula Salana, Noelle Luchetti, zaradi sodelovanja v akcijah OAS.

PRIPRAVLJANJE SPOŠNEGA SLOVANSKEGA JEZIKOVNEGA ATLASA — BUDIMPEŠTA. Tu je štiri dni zasedel odbor za pripravo splošnega slovanskega jezikovnega atlasa. Zasedanja so se razen več izvedencev iz slovanskih držav udeležili tudi ugledni slavisti iz Romunije, Madžarske in DR Nemčije. V Jugoslovanski delegaciji so bili Radomir Aleksić, Rudolf Kolarik, Pavle Ivić, Božo Vidoeski in Dalibor Brozović. Odbor so ustanovili na moskovskem kongresu slavistov leta 1958.

TRČENJE AVTOMOBILOV — WICHITA. V mestu Wichita v ameriški zvezni državi Kansas se je predhodnjim prireditelja najhujša prometna nesreča v tem mestu v zadnjih nekaj letih. Trčila sta dva avtomobila, ki sta vozila z visoko hitrostjo. Ubilo se je pet ljudi, trije pa so bili hujše ranjeni.

POPLAVE NA OBMENEM PODROČJU V SIRIJI — DAMASK. Na področju ob sirsko-turški meji je dva dni nenehno dežuje. V vasi Khur El Bib se je področje kakih 50 hiš. Pri tem je našlo smrt 30 ljudi. Enote sirskih vojske so takoj odšle na pomoč ogroženemu prebivalstvu. Zeleniška progla, speljana čez to področje, je vsa pod vodo. Onemogočen je tudi promet po cestah.

CEPLJENJE PROTI KOZAM V GDINJI IN GDANSKU — VARSAVA. Poljska vlada je odredila, da se mora cepiti proti kozam kakih 500.000 ljudi v baltičkih mestih Gdini in Gdanku. Odlok o tem so sprejeli, ker je v Gdinji priplula indijska ladja, na kateri je bilo 29 ljudi, ki so se jih lotile kozice.

SNEG V OKOLICI SARAJEVA. 29. apr. Ponoči je na Belasnici in na Ceremnem snežilo, vrhovi Trebevića so pokriti s snegom. Po poročilu hidrometeorološkega zavoda je na Belasnici jutraj prenehalo snežiti, medtem ko je na Ceremnem snežilo še danes ob 13. uri.

Temperatura je na Belasnici padla na -5 stopinj, na Ceremnem pa na -1. V glavnem mestu Bosne in Hercegovine je bilo opoldne plus pet. Najtopleje pa je bilo v Banja Luki, kjer je bilo opoldne plus 14 stopinj.

S. A.

OBVESTILO BRAVCEM. Obveščamo bravece, da bo naslednja številka našega lista izšla v četrtek, 3. maja.

VINEJEN NI VEČ OBLAVLJAL VOZILA. Ljubljana, 29. aprila. — Včeraj popoldne je vozil Pave Bučar oseben avto po cesti proti Ljubljani. Na cesti je v ozkejši steno in se zaletel v steno, kar je povzročilo mehanične delavnice. Konec je ugotovili, da je bil vinen. Škode je za okrog 200 tisoč dinarjev.

PREHITRA VOZNIJA. Ljubljana, 29. aprila. — Včeraj je vozil po cesti Begunje-Cajnarjevo voznik osebnega avtomobila Dujo Vukobrat. Zaradi prevelike hitrosti je sadel ob obcestni kamen. Voznik se je hujše poškodoval, na vozilu pa je za okrog 300.000 dinarjev škoda.

Čolnje, 29. aprila. — Včeraj jutraj je voznik osebnega avtomobila Vencelav Stigrov vozil iz Laškega proti Celju. V vasi Tremarje se je zaradi prevelike hitrosti zaletel v avto, ki ga je pravilno po desni strani vozil Branko Zdravković. Na osebnem avtomobilu centno škoda za okrog 400.000 dinarjev.

PRI PREHITEVANJU GA JE ZADEL. Ljubljana, 29. aprila. — Včeraj je vozil iz Ljubljane proti Vrhniki voznik osebnega avtomobila Peter Ciprijan. Na cesti je prijel pri vozniku osebnega avtomobila Mira Rošine, kar je povzročilo mehanične delavnice. Zadele je za okrog 200 tisoč dinarjev.

Štanj, 29. aprila. — Nad severovzhodno Evropo se zadržuje področje nizkega zravnega pritiska in dovlek proti Ceremnu morju in Balkanu hladni zrak. Področje visokega zravnega pritiska je nad Severnim morjem in zapadno Evropo.

Napoved za ponedeljek: zjutraj precej sončno, nato povprečna oblačnost, popoldne vmes krajevne plohe. Najnižje nočne temperature 0. V Primorju 8, najvišje dnevne okoli 14. V Primorju do 18 stopinj C. Razen na Primorskem, nevarnost snega.

ZIVAHEN PROMET MED PRAZNIKI. Čeprav se zadnji dni vreme nekoliko kisa, se je vendar večina ljubljancev odločila, da preživi prvomajске praznike izven Ljubljane. Posnetek z avtobusne postaje dokazuje, da so mnogi odpotovali iz mesta že včeraj. Prav gotovo pa bo prometnoko živahen vse praznične dni. Foto: Deniša

I. ZVEZNA LIGA

Sarajevo: SARAJEVO — DINAMO 3:3 (1:3)
Mostar: VELEŽ — PARTIZAN 2:1 (1:0)
Novi Sad: VOJVODINA — BEOGRAD 0:0
Split: HAJDUK — NOVI SAD 3:0 (3:0)
Beograd: CRV. ZVEZDA — RIJEKA 1:2 (1:1)
Skopje: VARDAR — BORAC 4:0 (3:0)

LESTVICA						
Partizan	21	12	5	4	40:21	29
Vojvodina	21	9	7	5	30:35	25
Cr. zvezda	21	9	6	6	24:23	24
Dinamo	21	9	5	7	34:22	23
Hajduk	21	8	7	6	30:30	23
Sarajevo	21	6	10	5	36:38	22
Rijeka	21	5	11	5	17:21	21
Beograd	21	6	8	7	34:27	20
Velež	21	7	6	8	28:32	20
Vardar	21	7	4	10	29:35	18
Novi Sad	21	7	4	10	27:40	18
Borac	21	2	5	14	24:49	9

II. LIGA (ZAHOD)

Borovo: BOROVO — PROLETER 1:1 (0:0)
Zenica: ČELIK — MARIBOR 1:0 (1:0)
Šibenik: ŠIBENIK — SPLIT 0:0
Varaždin: VARTEKS — SLOBODA 0:0
Zagreb: LOKOMOTIVA — KARLOVAC 6:3 (3:3)
Zagreb: TREŠNJEVKA — ŽELEZNIČAR 0:0

	LESTVICA					
Željezničar	21	13	3	5	50:21	29
Sloboda	21	12	5	4	46:20	29
Trešnjevka	21	10	8	3	45:23	28
Celik	21	12	2	7	38:25	26
Maribor	21	9	4	8	30:33	22
Karlovac	21	7	6	8	34:39	20
Split	21	5	9	7	24:29	19
Šibenik	21	8	3	10	21:40	19
Proleter	21	5	8	8	33:38	18
Borovo	21	4	7	10	29:42	15
Lokomotiva	21	4	6	11	30:44	14
Varteks	21	3	7	11	20:43	13

III. ZVEZNA LIGA (VZHOD)

Zrenjanin: PROLETER — SUTJESKA 2:2 (0:1)
Sremska Mitrovica: SREM — RADNIČKI (K) 5:1 (0:0)
Pristina: PRISTINA — MAČVA 0:0
Niš: RADNIČKI — RUDAR 1:1 (0:0)
Titograd: BUDUČNOST — SPARTAK odlož.
Beograd: RADNIČKI — RADNIČKI (S) 6:0 (2:0)

IV. LIGA

Ljubljana: OLIMPIJA — SLOVAN 2:1 (0:0)
Nova Gorica: GORICA — RUDAR 1:1 (0:0)
Celje: KLADIVAR — O. KRIM 0:0
Mur. Sobota: SOBOTA — ILIRIJA 2:3 (0:0)
Maribor: KOVINAR — TRIGLAV 2:1 (2:0)
Ljubljana: LJUBLJANA — CELJE 1:0 (0:0)

LESTVICA						
Olimpija	17	16	1	0	65:11	33
Rudar	17	11	3	3	46:30	25
Slovan	17	9	4	4	32:15	22
Ljubljana	17	9	3	5	35:27	21
Gorica	17	7	4	6	26:30	18
Kladivar	17	6	3	8	35:27	15
Ilirija	16	5	3	8	26:34	13
Celje	17	6	1	10	36:51	13
Odred-Krim	17	5	3	9	28:42	13
Sobota	17	5	2	10	26:53	12
Triglav	17	4	3	10	25:36	11

Dean Rusk odpotoval v London

Washington, 29. aprila. (Reuter). Ameriški zunanji minister Dean Rusk je danes v letalom odpotoval iz Washingtona v London. V britanski prestolnici se bo kot opazovalec udeležil sestanka sveta zveze CENTO — bivše bagdadske zveze — katere člani so Turčija, Pakistan, Velika Britanija in Iran. Svet zveze CENTO se bo sestal jutri.

Dean Rusk bo potem odpotoval v Atene na zasedanje sveta Atlantske zveze, potem pa v Avstralijo, kjer bo 8. in 9. maja zasedanje zveze ANZUS. Članice te zveze so Avstralija, Nova Zelandija in ZDA.

Uradni ameriški krogi pravijo — kot poroča AFP — da bodo na zasedanju sveta Atlantske zveze razpravljali o Berlinu, Nemčiji, prepovedi atomskih poskusov, razorožitvi, položaju v jugovzhodni Aziji, obrambni politiki NATO in posebej o gospodarskih problemih.

Sovjetski »Kozmos IV« se je vrnil na Zemljo

Moskva, 29. apr. (TASS). Sovjetski umetni satelit »Kozmos IV« je danes na povelje z Zemlje pristal na določenem kraju na sovjetskem ozemlju. Satelit so izstrelili 26. aprila. Na poti okrog Zemlje je preletel približno 2 milijona kilometrov. Ves čas poleta so naprave v satelitu delovale v redu. Satelit je bil namenjen za proučevanje vesoljskega prostora in zgoraj naštetih plasti atmosfere. Dragocene podatke, ki jih je zbral satelit, proučujejo zdaj v laboratoriju.

Ottawa, 29. apr. (Reuter). Po uradnih podatkih, ki jih je objavil statistični urad je leta 1961 narasel kanadski izvoz v državo Skupnega trga, medtem ko se je hkrati zmanjšala trgovska menjava z Veliko Britanijo in članicami Commonwealtha. Lani je Kanada izvozila v šest držav Skupnega trga blaga v vrednosti več kot 48 milijonov dolarjev, kar je za 11,5 odstotka več v primeri z letom 1960.

Hkrati ugotavljajo, da so lani izvozili precej več žita v vzhodnoevropske države, in sicer za 38 milijonov dolarjev v letu 1960 v primeri z 97,5 milijoni dolarjev leta 1961. LR Poljski so prodali žita za 41 milijonov dolarjev, ZSSR za več kot 24 milijonov dolarjev in ZSSR za 20,5 milijona dolarjev.

Po uradnih statističnih podatkih so lani izvozili na Kubo za 31,1 milijona dolarjev blaga, kar je rekordni izvoz. S tem so za 24 milijonov dolarjev presegli rekord iz leta 1952. Kuba pa je izvozila v Kanado le 0,5 odstotka blaga.

25 LET AMATERSKA IGRALCA. Prazničnemu vzdušju v Trbovljah se je pridružil še razveseljiv dogodek v domači teatarski hiši: Anica Kužnikova in Franc Jarc slavita te dni 25-letnico ustvarjalnega dela v amaterski gledališki skupini. Trboveljski gledali